

Možnosti využití sil a prostředků HZS ČR k provádění záchranných a likvidačních prací

Tomáš Jeřábek

Bakalářská práce
2012

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav krizového řízení
akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Tomáš JEŘÁBEK**
Osobní číslo: **L09403**
Studijní program: **B 3909 Procesní inženýrství**
Studijní obor: **Ovládání rizik**

Téma práce: **Možnosti využití sil a prostředků HZS ČR
k provádění záchranných a likvidačních prací**

Zásady pro vypracování:

1. 1. Zhodnocení současného stavu dané problematiky na základě literárních rešerží a osobních konzultací u vybraných útvarů HZS v ČR
2. 2. Provedení SWOT analýzy dané problematiky
3. 3. Rozbor řešení typových krizových situací a postupů při jejich řešení
4. 4. Návrh opatření vedoucí ke zlepšení vybavenosti a personálního pokrytí HZS ČR

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

[1] DOHNAL J., LOŠÁK J. Technické prostředky PO I. I. vyd. Ostrava: SPBI, 1998. 99s. Spektrum. Sv. 9, ISBN: 80-86111-22-9

[2] Kolektiv autorů, Bojový řád jednotek požární ochrany I. vyd. Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství v Ostravě, roku 2007. ISBN: 978-80-7385-026-5

[3] LOŠÁK J. Technické prostředky P II. I. vyd. Ostrava: SPBI, 199. 125s. Spektrum. Sv. 19. ISBN: 80-86111-45-8

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce: **prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.**
Ústav krizového řízení

Datum zadání bakalářské práce: **15. prosince 2011**

Termín odevzdání bakalářské práce: **11. května 2012**

V Uherském Hradišti dne 20. února 2012

prof. Ing. Josef Polášek, Ph.D.
děkan

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Tato práce se zabývá možnostmi využití sil a prostředků Hasičského záchranného sboru České republiky k provádění záchranných a likvidačních prací a to v celé šíři této problematiky. Úvodní část je směřována k podání komplexního přehledu o stávajícím nastavení systému, silách a prostředcích, kterými tento sbor disponuje. Následně je vypracována SWOT analýza, která tento systém hodnotí, identifikuje jeho silné a slabé stránky a klasifikuje příležitosti a hrozby vycházející z vnějšího prostředí za účelem stanovení optimální strategie problematiky. Dále se práce věnuje rozboru typových situací, při nichž jsou prostředky a síly Hasičského záchranného sboru České republiky využívány pro záchranné a likvidační práce, je zkoumán postup při řešení mimořádných situací a způsob nasazení. V závěru práce je potom prezentován návrh opatření, který vnáší do problematiky prvky vylepšení, a to z hlediska personálního pokrytí i technické a jiné vybavenosti.

Klíčová slova: Hasičský záchranný sbor ČR, záchranné práce, likvidační práce, Integrovaný záchranný systém, mimořádná událost, Záchranný útvar, technické prostředky

ABSTRACT

This thesis deals with possibilities of using forces and means of the Fire and Rescue Brigade of the Czech Republic to conduct rescue and liquidation work in the whole extent of this issue. The introductory part is directed to giving a comprehensive overview of the existing setting of the system, forces and means that the brigade has at their disposal. Further a SWOT analysis which evaluates this system, identifies its strengths and weaknesses, and classifies opportunities and threats resulting from the external environment is elaborated; the purpose of the analysis is to determine the optimum strategy of the issue. The thesis further deals with an analysis of type situations during which the forces and means of the Fire and Rescue Brigade of the Czech Republic are used for rescue and liquidation work. The thesis also includes examination of the procedure while settling extraordinary situations and the method of deployment. The conclusion of the thesis presents a proposal of measures that bring elements of improvement to this issue in terms of human resources coverage and technical and other facilities.

Keywords: the Fire and Rescue Brigade of the Czech Republic, rescue work, liquidation work, the Integrated Rescue System, an extraordinary event, the Rescue Unit, technical means

Poděkování

V první řadě bych tímto chtěl poděkovat panu prof. Ing. Dušanu Vičarovi, CSc. jako svému vedoucímu bakalářské práce za cenné odborné rady a připomínky při řešení a zpracování daného tématu. Dále bych chtěl poděkovat za odborné konzultace řediteli SOŠ PO a VOŠ PO ve Frýdku Místku panu Plk. Ing. Radimu Palochovi, jeho kolegovi panu Ing. Peteru Kovácsovi a veliteli požární stanice Vyškov panu mjr. Ing. Jiřímu Bohuslavovi. V neposlední řadě patří mé poděkování také rodině a blízkým za podporu při studiu.

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v archivu Fakulty logistiky a krizového řízení Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval/a samostatně a použitou literaturu jsem citoval/a. V případě publikace výsledků budu uveden/a jako spoluautor/ka;
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

V Uherském Hradišti dne

.....
podpis studenta/ky

OBSAH

ÚVOD.....	8	
I	TEORETICKÁ ČÁST	9
1	SOUČASNÝ STAV PROBLEMATIKY	10
1.1	INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM.....	10
1.2	HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY	11
1.3	PROSTŘEDKY A SÍLY HZS ČR	13
1.3.1	Prostředky osobní výstroje a výzbroje.....	14
1.3.2	Příslušenství	15
1.3.3	Požární stroje a zařízení	17
1.3.4	Požární automobily	19
1.4	HASIČSKÉ ZÁCHRANNÉ SBORY KRAJŮ	23
1.5	ZÁCHRANNÝ ÚTVAR HZS ČR	35
2	CÍL PRÁCE A METODIKA.....	40
II	PRAKTICKÁ ČÁST	41
3	SWOT ANALÝZA	42
3.1	SILNÉ STRÁNKY	42
3.2	SLABÉ STRÁNKY	43
3.3	PŘÍLEŽITOSTI.....	45
3.4	HROZBY	45
3.5	INTERAKCE FAKTORŮ SWOT ANALÝZY	46
4	KRIZOVÉ SITUACE A POSTUP JEJICH ŘEŠENÍ.....	47
4.1	KRIZOVÁ SITUACE - HROMADNÁ DOPRAVNÍ NEHODA	48
4.2	KRIZOVÁ SITUACE – ROZLITÍ VODNÍHO TOKU DO ZASTAVĚNÉ OBLASTI.....	51
4.3	KRIZOVÁ SITUACE – VÝBUCH V PROVOZU S NEBEZPEČNÝMI LÁTKAMI	53
5	NÁVRH OPATŘENÍ	56
ZÁVĚR	59	
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	60	
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	64	
SEZNAM OBRÁZKŮ	65	
SEZNAM TABULEK.....	66	
SEZNAM PŘÍLOH.....	67	

ÚVOD

Právo na život a jeho ochranu, stejně jako i právo na ochranu zdraví a majetku je zakotveno již v Listině základních práv a svobod. A právě z těchto základních ústavních ustanovení vychází systém podpořený řadou dalších právních norem, který slouží k zabezpečení záchranných a likvidačních prací v době mimořádných událostí. Povodně, lesní požáry, zemětřesení, provozní havárie, to všechno jsou krizové situace, někdy zapříčiněné přírodou, jindy antropogenními vlivy, při kterých jsou výše jmenované hodnoty ohroženy a při kterých dochází k nasazení sil a prostředků Hasičského záchranného sboru České republiky jako základní složky integrovaného záchranného systému.

O tom, zda jsou však tyto na adekvátní úrovni s ohledem na jejich důležitost, se často diskutuje, negativní ohlasy lze zaznamenat prostřednictvím médií i ze strany samotných hasičů. Nedostatečný početní stav výjezdových hasičů a zastaralost technických prostředků, to jsou dvě základní témata, která jsou skloňována ve všech pádech a často zmiňována v souvislosti s prováděním záchranných a likvidačních prací. Aktuálním problémem je zejména připravované krácení rozpočtových prostředků určených na financování HZS ČR, které vyvolává diskuze o dopadech na samotnou podstatu poskytovaných služeb, tedy stupeň ochrany života, zdraví a majetku obyvatel a úzce souvisí s úrovní sil a prostředků.

Výše popsané dva aspekty a jejich protichůdnost, důležitost sil a prostředků HZS ČR při provádění záchranných a likvidačních prací a jejich údajně nedostačující úroveň spojená s financováním, jsou důvodem, proč byla problematika zvolena jako téma této bakalářské práce. Analýzou skutečného současného stavu prostředků a sil HZS ČR je možné, jak lze předpokládat, dojít k závěrům, které by potvrdily či vyvrátily obecně proklamovaná tvrzení a přinesly možné návrhy pro řešení případných nedostatků zjištěného stavu.

Cílem této práce je tedy přinést komplexní a aktuální přehled sil a prostředků Hasičského záchranného sboru České republiky, a to jednak za pomoci literární rešerše dostupných materiálů a oficiálních informačních zdrojů, a dále také pomocí konzultací na vybraných hasičských stanicích. Na základě zjištěných informací je v práci dále vypracována SWOT analýza, jejímž účelem bude podat přehled silných a slabých stránek stávajícího systému, shrnout vyhodnocené příležitosti a hrozby a všechny tyto jednotlivé faktory zasadit do SWOT matice, která by ukázala interakci zjištěných ukazatelů a stala se vodítkem pro návrh opatření.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 SOUČASNÝ STAV PROBLEMATIKY

1.1 Integrovaný záchranný systém

Integrovaný záchranný systém České republiky (dále jen IZS) není organizací v podobě instituce, jedná se o koordinovaný postup složek, které v rámci něj působí, při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací, jehož účelem je rychlá a účinná záchrana či likvidace mimořádné události. Integrací materiálních, lidských a dalších zdrojů je dosahováno jejich nejúčinnějšího a nejhospodárnějšího využití.

Záchranné práce jsou zákonem č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému (dále jen zákon o IZS) vymezeny jako činnost, jejímž účelem je odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik, která vznikla mimořádnou událostí, zejména pak ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí. Rovněž slouží i k přerušení příčin jejich vzniku [1]. Jedná se tedy o takové práce, které jsou jako nezbytně nutné prováděny v místě zásahu složek integrovaného záchranného systému k ochraně výše uvedených priorit, jakož i činnosti prováděné před samotným vznikem škodlivého působení a dopadů mimořádné události, zejména evakuace osob, zvířat a majetku [2]. Záchranné práce jsou přitom vždy prioritou – jsou prováděny přednostně před pracemi likvidačními a asanačními a jejich bezprostřední provedení je limitováno pouze systémy plošného pokrytí území republiky základními i dalšími složkami integrovaného systému, jakož i kapacitními možnostmi jednotek a osádek na místě zásahu.

Likvidačními pracemi potom zákon rozumí takové činnosti, které směřují k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí [3], přičemž za tyto následky jsou považovány dopady působící na osoby, zvířata, věci a životní prostředí [2]. Práce musí být provedeny bez zbytečného odkladu tak, aby složky integrovaného systému mohly opustit místo zásahu a ukončit zásah, případně místo zásahu předat k dalšímu užívání, respektive k provedení asanačních prací a ukončit zásah. K likvidačním pracím, které jsou nejčastěji složkami integrovaného záchranného systému v místě zásahu prováděny, patří například zdravotnická opatření, zamezení opětovnému vzniku mimořádné události, nezbytně nutné stavební, technické a demoliční práce, dekontaminace, povodňové zabezpečovací práce, prvotní hygienická opatření apod.

Záchranné práce přecházejí v práce likvidační obecně ve chvíli, kdy je odvráceno bezprostřední riziko, které vzniklo mimořádnou událostí, je zajištěna potřebná odborná lékařská pomoc, případně nezbytná veterinární pomoc a kdy jsou odstraněny příčiny vzniku mimořádné události [2].

Mimořádné události zákon o IZS specifikuje jako škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činnostmi člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací [4].

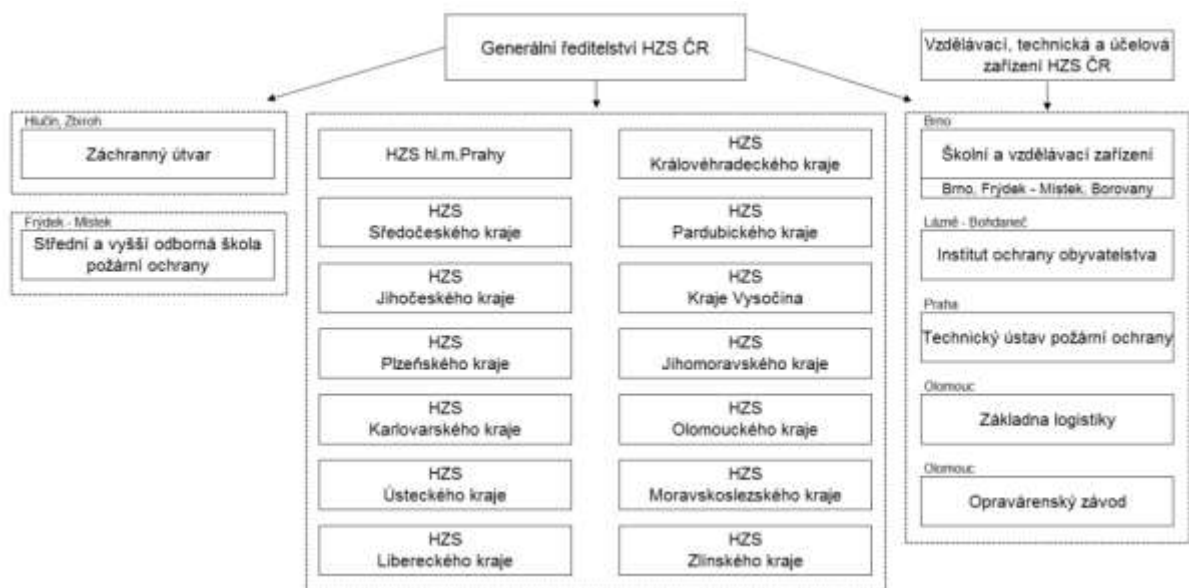
1.2 Hasičský záchranný sbor České republiky

K základním složkám IZS dle § 4 odst. 1 zákona o IZS patří mimo jednotek požární ochrany, zdravotnické záchranné služby a Policie České republiky také Hasičský záchranný sbor České republiky. Hasičský záchranný sbor České republiky (dále jen HZS) je zřízen na základě zákona č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a jeho základním posláním je chránit životy zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech [5]. Při plnění těchto i jiných úkolů HZS spolupracuje s ostatními složkami IZS i orgány státní správy a samosprávy, fyzickými a právními osobami, sdruženími či neziskovými organizacemi a mezinárodními organizacemi. Při vykonávání záchranných a likvidačních prací představuje však HZS složku stěžejní. V roce 2011 zasahovaly jednotky požární ochrany u 20.511 požárů, 17.061 dopravních nehod, 5.285 úniků nebezpečných chemických látek, 50.035 technických haváriích, jedné radiační nehodě a u šesti jiných mimořádných událostí. Při těchto zásazích bylo bezprostředně zachráněno 12.015 osob, dalších 30.351 osob bylo před hrozícím nebezpečím evakuováno a zranění byli 303 profesionální hasiči [6]. Tato čísla hovoří sama za sebe.

Organizační struktura HZS je členěna takto:

- MV – generální ředitelství HZS ČR;
- HZS hlavního města Prahy;
- HZS Středočeského kraje;
- HZS Jihočeského kraje;
- HZS Plzeňského kraje;
- HZS Karlovarského kraje;
- HZS Ústeckého kraje;

- HZS Libereckého kraje;
- HZS Královéhradeckého kraje;
- HZS Pardubického kraje;
- HZS Kraje Vysočina;
- HZS Jihomoravského kraje;
- HZS Olomouckého kraje;
- HZS Moravskoslezského kraje;
- HZS Zlínského kraje;
- Záchraný útvar;
- Technický ústav požární ochrany;
- Školy požární ochrany ve Frýdku Místku;
- Expozice požární ochrany ve Zbirohu;
- Nadace policistů a hasičů;
- Český národní výbor CTIF.

Obrázek č. 1: Schéma organizační struktury HZS ČR

Generální ředitelství HZS je součástí Ministerstva vnitra a řídí jednotlivé hasičské záchranné sbory krajů a Záchraný útvar, který plní zejména mimořádné úkoly hasičského záchranného sboru.

Úkoly i kompetence, jakož i působnost HZS jsou vymezeny i v dalších právních normách. Jedná se zejména o:

- zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů;
- zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů;
- zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů;
- vyhlášku č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany;
- vyhlášku č. 35/2007 Sb., o technických podmínkách požární techniky.

Zákon o požární ochraně přitom vytváří podmínky pro účinnou ochranu života a zdraví občanů a majetku před požáry a pro poskytování pomoci při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech stanovením povinností ministerstev a jiných správních úřadů, právnických a fyzických osob, postavení a působnosti orgánů státní správy a samosprávy na úseku požární ochrany, jakož i postavení a povinností jednotek požární ochrany.

Zákon o integrovaném záchranném systému potom upravuje situace, které se vážou na rozsáhlejší mimořádné události a vyžadují spolupráci více složek. Konkrétně stanovuje pravidla spolupráce pro společný zásah.

Zákon o krizovém řízení je určen k úpravě takových situací, kdy je rozsah mimořádné události natolik veliký, že standardní činnost kompetentních složek a úřadů není schopna zabezpečit adekvátní likvidaci.

1.3 Prostředky a síly HZS ČR

Obecně lze o silách HZS ČR říci tolik, že Hasičský záchranný sbor k 31.12.2011 disponoval celkem 10.663 zaměstnanci, kteří byli začleněni do výše popsané organizační struktury a podíleli se na plnění úkolů HZS. Blíže budou síly HZS specifikovány v následujících kapitolách. Samotné prostředky HZS ČR lze však v obecné rovině shrnout do několika kategorií, přičemž většinu z těch, které jsou na úrovni osobní výstroje a výzbroje, příslušenství, přístrojů, nástrojů, strojů a zařízení a požárních automobilů lze kvalifikovat jako plošně využívané. Speciálními zásahovými prostředky potom disponují vybrané jednotky, uvedené v následujících kapitolách.

1.3.1 Prostředky osobní výstroje a výzbroje

K prostředkům osobní výstroje a výzbroje patří v první řadě ochranné pomůcky a vybavení hasiče, jako přilba a kukla, zásahový oblek, opasek, rukavice, obuv, dále svítilna, sekera, osobní bezpečnostní zařízení, hadicový držák a klíč na hadicové spojky. Ochranná přilba je osobní ochranný prostředek určený pro zajištění ochrany hlavy uživatele proti rizikům, která se mohou vyskytnout během činností vykonávaných hasiči [8] a jako taková musí splňovat určité minimální požadavky na ochranné vlastnosti, jako je mechanická, tepelná a chemická odolnost a elektroizolační schopnost. U HZS jsou proto využívány pouze schválené druhy přileb, které daným požadavkům vyhovují.

Další požadavky jsou kladeny na ochranné obleky. Jedná se samozřejmě rovněž o mechanickou a tepelnou odolnost, dále i nepromokavost, určitý stupeň chemické odolnosti a antistatickou úpravu. Co přímo nepodléhá normám, ale je neméně důležité, je takové provedení obleku, které je pohodlné a funkční. Oblek nesmí omezovat hasiče nepřiměřeným způsobem v pohybu apod. Technické požadavky na ochranné oděvy pro hasiče stanovuje ČSN EN 469 a ČSN EN 1149-1.

Rovněž parametry hasičského opasku a ochranných rukavic jsou stanoveny příslušnými normami [8] a v tomto duchu podléhají schválení pro dané využití. Opasek hasiče normou definován jako speciální pás s karabinou užívaný hasiči jako bezprostřední prostředek pro ochranu před pádem. Přesto je opasek rovněž přizpůsoben i k zavěšování potřebné výzbroje, nejedná se tedy výhradně o ochrannou pomůcku, bezesporu se na něj vztahuje ČSN 832611 (Bezpečnostní postroje a pásy) jako na prostředek osobního zabezpečení. Toto osobní zabezpečení je však skutečně pouze nouzové a sebezachraňující povahy, protože onen pád nesmí být delší než 600 mm – v případě, že je delší pád předpokládán, je nutné použít postroj k tomu určený.

Hasičská obuv uzavírá seznam prostředků osobní výstroje a je definována jako vodovzdorná, nevytvářející jiskry. Požadavky jsou potom stanoveny maximální možnou odolností vůči teplotním podmínkám, těžkému terénu, promáčenému prostředí, chemicky agresivním látkám a statické elektřině.

K prostředkům osobní výzbroje hasiče patří sekera určená ke zdolávání menších překážek při zásahu, svítilna s předepsanými alkalickými bateriemi typu MN 1500 (R6), osobní bezpečnostní zařízení, které umožňuje akustickou signalizaci v nouzi (tísňová píšťalka a osobní bezpečnostní zařízení typu Fire Fly – PN 001D-1-94, které automaticky

spouští signál při nezaznamenání pohybu po dobu 20 s), hadicový držák sloužící k zajištění a upevnění hadicových vedení či kotvení vrcholů přenosných žebříků apod. a klíč na hadicové spojky.[8] Pro účely této práce byly provedeny konzultace na vybraných hasičských stanicích, na základě kterých lze literaturou vymezená a výše uvedená tvrzení poněkud upřesnit. V první řadě se jedná o sporné používání zařízení typu Fire Fly – tato zařízení v praxi převážně nejsou využívána, protože doba nezaznamenání pohybu, po které se spustí ohlašující signalizace, je nastavena na 20 s, což často odpovídá době vynuceného krátkého odpočinku v místě zásahu. Signalizace se tedy spouští bez příslušného důvodu, což je sledováno v praxi jako obtěžující. Dále samotní hasiči rozporují osobní výzbroj ve věci hadicových držáků a klíčů na hadicové spojky s tím, že toto a podobné vybavení je součástí vybavení vozidla, nikoliv osobní výzbroje hasičů. Ta by se v případě zařazení těchto prvků stala neúnosně rozsáhlou, v praxi tedy tomu tak není.[7]

Z konzultací na hasičských stanicích dále vyplývá, že za osobní výzbroj hasiče je považován i dýchací přístroj, přestože jsou tyto uloženy v kabině vozidla a lze je tedy řadit i k vybavení jednotlivých vozidel, které zde ovšem rovněž nejsou uváděny. Používány jsou dýchací přístroje Dräger s objemem lahve 6,8 l, které dle praxe vystačí na cca 40 minut.

1.3.2 Příslušenství

Prostředky HZS v kategorii příslušenství lze rozdělit na příslušenství přívodní, příslušenství výtlačné, příslušenství pěnotvorné, příslušenství záchranné a příslušenství pomocné. Přívodní příslušenství zahrnuje takové prostředky, které jsou určeny k přívodu vody. Konkrétně se jedná o požární sací koš, sací požární hadice, víčko sací spojky, záchytná lana, požární ejektor sloužící k čerpání znečištěné vody a k čerpání vody z větších sacích výšek, požární hydrantový nástavec, klíče k hydrantům, hadicové sběrače a hadicové přechody. [8]

K prostředkům výtlačného příslušenství náleží tlakové požární hadice a požární spojky, hadicové rozdělovače, hadicové přechody, víčko tlakové spojky, požární přetlakový ventil TPF – 02-0403-63, který brání vznikání tlakových rázů v hadicích, plnoproudé požární proudnice, clonová požární proudnice, rozprašovací požární proudnice 52 – TPX-974-30-58 a 25 – TP-020-01-70, sklopná požární proudnice umožňující nastavení proudu jen vertikálně a lafetová požární proudnice, kterou lze nastavit vertikálně i horizontálně. [8]

Mezi prostředky pěnотvorného příslušenství patří požární přiměšovač, který slouží k přimísení pěnidla do vody pro hašení těžkou nebo střední pěnou, novější typ požárního přiměšovače bez možnosti regulace přimísení, sací požární hadička, kanystř na pěnidlo pro přepravu nebo dočasné uskladnění pěnidla, sací nástavec pro přísávání pěnidla z vnějších zdrojů, požární pěnотvorná proudnice k výrobě těžké pěny z vodního roztoku a požární pěnотvorná proudnice pro střední pěnu SP-20 TPF-02-0303-69 a SP – 360. [8]

Prostředky záchranného příslušenství jsou rovněž využívány plošně a zahrnují v první řadě záchranné lano, které se používá k záchraně osob i své vlastní, ke spouštění a vytahování hadic, jako lano uzavírací či vodící nebo k dalším nouzovým činnostem. Tato lana jsou vyráběna převážně z polyamidového hedvábí, případně z konopí a podléhají ČSN 808670. V případě konopných lan je konstrukce tvořena čtyřmi prameny čisté konopné příze, zakončení tvoří zapletená oka a k označení roku výroby jsou využívány barevné kontrolní nitě. Jádro polyamidových lan tvoří tři pletené šňůry, označení barevnými nitěmi je shodné s označení lan konopných. [8] Konopná lana jsou vyřazována z prostředků HZS při přetržení jednoho z pramenů lana, zmenšení průměru na méně než 11 mm, v případě, že jsou zetlelá, zmýdlovatělá nebo zteřelá. Polyamidová lana dochází k vyřazení v případě poškození, po zachycení jednoho pádu či preventivně po uplynutí pěti let od data výroby.

K dalším prostředkům záchranného příslušenství patří záchranná plachta, která je určena k záchraně osob skokem maximálně ze třetího patra a v případě, že jiný způsob záchrany není proveditelný. Tyto plachty jsou tvořeny čtyřmi pásy plachtoviny, které jsou sešity a celá plachta je vyztužena lněnými popruhy, a to úhlopříčně v obou směrech. Na okraji plachty potom tyto popruhy tvoří oka, ve kterých je provlečeno konopné lano. Ke stejným účelům je určena rovněž seskoková matrace, ta je ovšem použitelná pouze pro záchranu osob skokem z maximálně druhého patra. Záchranné matrace mají tvar šestihranu a jejich střední díl se skládá z komor, v nichž jsou záklopy sloužící jako zpětný ventil, který neumožní únik nasátého vzduchu. Podobné určení má i záchranný tunel, ten je však na rozdíl od plachet a matrací využíván pro záchranu osob skluzem, nikoliv skokem. Je vyroben ze dvou 1 m širokých pásů plachtoviny, jeho spodní část je zesílená a ve švech jsou instalována nosná konopná lana. K poslednímu prostředku záchranného příslušenství patří záchranná nosítka pro přenášení zraněných osob, která jsou vyrobena z nosných tyčí a plachtoviny. Terénní ověřování teoretických údajů však v podstatě popřelo využívání záchranných plachet a matrací, přestože tyto se stále řadí k prostředkům záchranného příslušenství.

Pomocné příslušenství tvoří zejména žebříky, můstky, držáky, svorky, sekyry, páčidla a svítidla. Žebříky jsou přenosná zařízení, která jsou využívána v provedení přenosný žebřík hákový, který je určen ke vstupu do budovy z vnější strany a nesmí být používán jako žebřík opěrný, přenosný žebřík nastavovací, určený k výstupu jedné osoby a složený ze čtyř variabilních dílů, využitelný je i jako štafle nebo k přemostování pro hadicové vedení, přenosný žebřík skládací, který se používá jako opěrný, přenosný žebřík vysunovací pro výstup do výše přibližně 9 m při sklonu 15° a provazový žebřík o délce 5 – 30 m. Dále patří k pomocnému příslušenství i hadicový můstek sloužící k ochraně hadicového vedení, které je taženo přes komunikace, hadicový držák k zajištění a upevnění hadicového vedení, hadicová svorka k rychlému provizornímu utěsnění poškozených tlakových požárních hadic, bourací požární sekyra k uvolňování cesty při zásahu, ploché požární páčidlo a hákové požární páčidlo k dalšímu zdolávání a odstraňování překážek a trhací hák ke strhávání konstrukcí či manipulaci s hořícími nebo plovoucími předměty. [8]

Speciálními přístroji a nástroji jsou v kategorii kapesních - příručních nástrojů nůž na řezání bezpečnostních pásů a univerzální dřevorubecká přítlačná lopatka, k větším potom patří vyprošťovací přístroje, motorové pily a navijáky. Velmi účinným využívaným vyprošťovacím přístrojem je vyprošťovací polštář, který je určen ke zvedání břemen a vyprošťování. Tento je tvořen gumotextilními vzduchovými zásobníky vyztuženými drátem. Dalším takovým přístrojem je hydraulická vyprošťovací souprava – ruční nářadí tvořené tělesem nůžek se stříhacími čelistmi, hydraulickým válcem pro přenos osově síly na čelisti a ovládacím rozdělovačem. Motorové pily využívané jako prostředek HZS mohou být jednak řetězové, ty jsou určeny k řezání dřeva a dále rozbrušovací, které slouží k rozbrušování materiálu brusným kotoučem. Rovněž navijáky jsou rozděleny do dvou kategorií, a to na přenosné a pojízdné.

1.3.3 Požární stroje a zařízení

Požární stroje a zařízení potom svým výčtem představují rozsáhlé prostředky HZS sloužící různým účelům. V první řadě se jedná o požární stříkačky, které slouží k hašení požárů, odvodňování či vysoušení nebo odčerpávání hladiny.

Přenosná ruční stříkačka se skládá z pístového čerpadla, sacího koše, stupadla s držákem, výstřikové hadice a proudnice s hubicí a je využívá při vznikajících či malých požárech. Džberová stříkačka je výkonem podobná shora uvedené přenosné stříkačce, skládá se však ze dvou hlavních částí – z pístové stříkačky a nádrže s objemem 10 – 15 l.

Dále jsou využívány motorové stříkačky, které mohou být buď přenosné, ty jsou konstruovány pro přenos čtyřmi osobami, nebo přívěsné, které jsou umístěné v přívěsu nebo přímo na vlastním podvozku.

K využívaným typům patří přenosná motorová stříkačka plovoucí MACXIMUM s motorem Briggs-Stratton (obsah válců $318,5\text{cm}^3$) s odstředivým jednostupňovým čerpadlem, maximální průtok 1450 l/m^{-1} , maximální tlak $0,45\text{ MPa}$, hmotnost 37 kg a plovoucí motorová stříkačka BAZ typ 7203 čerpající vodu přímo z vodní hladiny, na které plave, s dvoudobým, ručně startovaným, vzduchem chlazeným motorem JIKOV 1438, s odstředivým čerpadlem, maximální výkon 800 l/min. při tlaku $0,15\text{ MPa}$, maximální množství dopravované vody 1200 l/min. , maximální tlak $0,3\text{ MPa}$, hmotnost 42 kg . [8]

Dále k požárním strojům a zařízením patří požární přívěsy. V tomto případě se jedná o:

- přívěsnou motorovou stříkačku: skříňový přívěs 7001-BAZ – délka $3,46\text{ m}$, šířka $1,82\text{ m}$, výška $1,72\text{ m}$, hmotnost 900 kg , max. rychlost 80 km , samostatný čerpací agregát PS-12 – motor Š 766, obsah válců $1,221\text{ cm}^3$, pohotovostní hmotnost $205,8\text{ kg}$, výkon $25,7\text{ kW}$;
- přívěsnou osvětlovací stanici: přeprava elektrocentrály a osvětlovací soupravy s příslušenstvím (3 velké světlomety, 3 stativy, 6 bubňů s kabely), elektrocentrála – max. zátěžový proud $17,3\text{ A}$, napětí $1 \times 231\text{ V}$, výkon 4 kW ;
- přívěsný odsávač kouře, který slouží k odsávání kouře z uzavřených prostor;
- hadicový přívěs využívaný při dálkové přepravě;
- přívěsný přiměšovač pro přepravu pěnidla a jeho směšování s vodou;
- přívěsný pěnomet k výrobě lehké pěny, případně v závislosti na typu i k odsávání kouře. [8]

Další prostředky HZS v této sekci tvoří požární čerpadla, která se dělí na pístová, proudová a odstředivá a která vytváří tlak potřebný k překonání odporu ve vedení vody a získávají požadovanou hodnotu činnosti proudu, který vychází z proudnice. Do čerpadla je voda přiváděna sacím vedením, z čerpadla odchází výtlačným hrdlem do hadicového vedení a posléze do proudnice. Pístová čerpadla jsou dále dle způsobu činnosti rozdělena na jednočinná, dvojčinná a diferenciální, případně dle počtu válců na čerpadla s jedním, dvěma nebo třemi pracovními válci. Proudová čerpadla přepravují tekutiny a hydrosměsi prostřednictvím pracovní tekutiny, která je vháněna vysokou rychlostí do směšovací komory,

čímž vzniká podtlak nasávající přepravovanou tekutinu či hydrosměs do směšovací komory, kde se obě tyto látky promísí. Na tomto základě fungují především pěnotvorné proudnice, ejektory, přiměšovače a vývěvy. Na rozdíl od proudových čerpadel se čerpadla odstředivá skládají z pohyblivých i nepohyblivých částí a jsou určena k dopravě vody v dostatečném množství a potřebným tlakem. Jejich princip je založen na přeměně nadbytečné pohybové energie proudící přivedené vody, jejíž rychlost je zvýšena v oběžném kole, na tlakovou energii v nehybném rozváděcím kole. To potom vede vodu do výtlačných hrdel a postupně přeměňuje rychlost vody na tlak a rychlost vtoku do výtlačného vedení.

K nasátí vody do čerpadel slouží požární vývěvy, které mohou být pístové, rotační (vodokružné nebo lamelové) či plynové (na spálené plyny nebo na nespálené plyny). Základem pístové vývěvy je válec s pístem užívající obdobného principu, jako pístová čerpadla, teda zvýšení pracovního objemu a snížení tlaku. Rovněž rotační vývěvy využívají tohoto procesu, zvyšování objemu je zde ale zajištěno rotací válců s lamelami či pevnými lopatkami. Vývěvy plynové potom pracují na principu proudového čerpadla.

1.3.4 Požární automobily

K velmi rozsáhlé sekci prostředků HZS patří zásahové požární automobily, jejichž technické podmínky zakotvuje vyhláška č. 35/2007 Sb., o technických podmínkách požární techniky. V té jsou vyjmenovány normy, kterým technické podmínky zásahového požárního automobilu musí vyhovovat a dále je zde uvedeno členění těchto automobilů dle rozsahu vybavení požárním příslušenstvím:

- a) základní – Z
- b) speciální
 - redukované – R
 - rozšířené – V
 - technické – T
 - k hašení lesních požárů – LP
 - k hašení – H
 - chemické – CH
 - ropné – N [9]

Technické podmínky zásahového požárního automobilu přitom platí pro všechna provedení, pakliže není uvedeno jinak. Rozdělení zásahových požárních automobilů je koncipováno v tabulce č. 1 přílohy č. 1 k vyhlášce č. 35/2007 Sb., o technických podmínkách požární techniky, včetně vymezení možných provedení pro danou kategorii automobilů, a to následovně:

1. dopravní automobil – provedení Z, R, V
2. automobilová stříkačka – provedení Z, R, T
3. cisternová automobilová stříkačka – provedení Z, R, V, T, LP
4. pěnový hasicí automobil – provedení Z
5. plynový hasicí automobil – provedení Z
6. práškový hasicí automobil – provedení Z
7. kombinovaný hasicí automobil – provedení Z
8. rychlý zásahový automobil – provedení Z, R, T, H
9. automobilový žebřík – provedení Z
10. automobilová plošina – provedení Z
11. hadicový automobil – provedení Z
12. technický automobil – provedení Z, R, CH, N
13. protiplynový automobil – provedení Z
14. velitelský automobil – provedení Z, V
15. vyšetřovací automobil – provedení Z
16. vyprošťovací automobil – provedení Z
17. automobilový jeřáb – provedení Z

Dopravní automobil – DA, je určen k přepravě družstva, stroje a nářadí a jeho technické parametry jsou:

délka	561 cm
výška	267 cm
šířka	223 cm
pohotovostní hmotnost	4350 kg
užitečný náklad	800 kg
obsah válců motoru	3319 cm ³

Automobilová stříkačka – AS je rovněž určena pro přepravu družstva a příslušenství, je ale vybavena také čerpadlem, které je pevně spojeno s podvozkem vozidla a které je většinou poháněno jeho motorem. Vozidla nejsou cisternami, nemají vlastní zásobu vody, pro jejich nasazení je nutné napojení na vnější zdroj (hydrant).

Cisternová automobilová stříkačka je naopak vybavena nádrží na vodu a k jejím využívaným modelům současné době patří zejména [7]:

- CAS15MB ATEGO 4x4: Toto vozidlo je postaveno na podvozku Mercedes-Benz ATEGO 1426 AF 4x4, jedná se o dvounápravové šasi s trvalým pohonem zadní nápravy a s přípojitelným pohonem přední nápravy, v zadní části podvozku je namontované tažné zařízení S 40 pro nebrzděný (max. 900 kg) či brzděný (nájezdová brzda 3.500 kg) přívěs. Řízení tohoto vozidla je levostranné s monoblokovým servořízením, rozměry vozidla dosahují 7.360 mm x 2.520 mm x 3.270 mm (d x š x v), kabina je učená pro 1 + 5 osob a nádrže pojmu 2.200 l vody a 135 l pěnidla. Vozidlo je dále vybaveno průtokovým navijákem s elektromotorovým pohonem navijecí hadice, hadicí DN 25 a pistolovou proudnicí, generátorem elektrického proudu GEKO 4400 ED-A/HHBA poháněným spalovacím motorem, jehož napětí je 230 V / 400 V a výkon 3,8 kVA / 4,1 kVA a pneumatickým osvětlovacím stožárem TEKLITE TF 340 se reflektory 4 x 500 W.
- CAS 32 – T 815 6x6.1: Toto speciální vozidlo se řadí mezi těžké cisterny určené k zásahu vodou i pěnou a je uzpůsobené k zásahu při hašení požárů vysoce hořlavých látek i v místech s nedostatkem zdrojů vody. Rozměry vozidla jsou 8.735 mm x 2.500 mm x 3.300 mm (d x š x výška v nezátíženém stavu), přičemž jeho pohotovostní hmotnost je 12.950 kg, užitečná 9.550, celková skutečná hmotnost 22.500 kg. Objem nádrže na vodu potom činí 8.200 l a objem 2 nádrží na pěnidlo 2 x 400 l.

Pokud se zaměříme na vybavení těchto vozidel, nalezneme v nich následující příslušenství [7]:

- termofólie, kyslíkový přístroj, práškový hasicí přístroj, svítlna, nůž na pásy, pytle PE, lékárnička, chirurgické rukavice, vytyčovací páska, kanálová rychloucpávka, záchranná lana;

- elektrocentrála, zemnicí kolík s kabelem, prodlužovací kabel, motorová pila, přetlakový ventilátor;
- izolované hadice, proudnice clonová, savička, přenosný kulový kohout, přenosný přiměšovač, rozdělovač vřetenový, hadicové přechody a klíče, těsnění do hadicových spojek, objímky a vazáky hadic;
- proudnice kombinovaná, hydrantový nástavec, klíče k hydrantům, džberová stříkačka, sací koš, sběrač, přechody, přetlakový ventil, stojatý ejektor;
- pákové kleště, ploché páčidlo, požární sekera, kufr s nástroji, kufr s elektronástroji, HVZ Weber (pohonná jednotka, naviják s hadicemi, rozpínák, nůžky, rozpěrné válce, podkládací klín, prahová opěrka, řetězová sada);
- průtokový hadicový naviják, vysokotlaká hadice, vysokotlaká proudnice, ventilové lano, záchytné lano, kanystr na vodu, dekontaminační souprava, průtokový kartáč;
- čerpadlo;
- čtyřdílný skládací žebřík, přejezdový můstek, dvoudílný trhací hák, pěnotvorné proudnice, Al bedna, skládací nosítka, savice, motykosekera, koště, krumpáč lopata.

Pěnový hasicí automobil – PHA, jehož provedení je přípustné v kategorii Z, je využíván ve dvou typech, a to PHA 32 – T 815, který je vybaven mohutnou lafetovou proudnicí s průtokem pěny 24.000 l/min. se strojním ovládáním u kabiny řidiče i dálkově a který je učen k hašení rozsáhlých požárů hořlavých kapalin a PHA 48 – T 148 s nádrží na vodu 3000 l a nádrží na pěnidlo 5500 l, které jsou vybaveny vyhřívacími elektrickými tělesy.

Plynové hasicí automobily – PLHA jsou určeny k zásahům na elektrozařízeních a k tomuto účelu jsou vybaveny CO₂, jehož celkový obsah se pohybuje v rozmezí 150 – 540 kg. Dostřik těchto vozidel činí přibližně 3 m.

Práškové hasicí automobily – PRHA se využívají k hašení hořlavých kapalin, plynů apod. a jejich výkon je charakterizován obsahem nádrže na prášek a výkonů (hmotnostního průtoku) vrhače prášku a pistolové proudnice, které mohou činit 20 – 40 kg/s v případě vrhače prášku a kolem 5 kg/s u pistolové proudnice.

Kombinované hasicí automobily – KHA se velmi liší a mohou představovat širokou škálu vozidel od těch, která jsou určena k rychlému provedení zásahu a jejichž posádka provádí tento ručními hasicími přístroji (CO₂, prášek, bromid), až po ta, která jsou vyba-

vena práškovými zařízeními, lafetovými proudnicemi, nádržemi na vodu a pěnidlo, vysokotlakým navijákem, hadicemi a proudnicemi na vodu a pěnu.

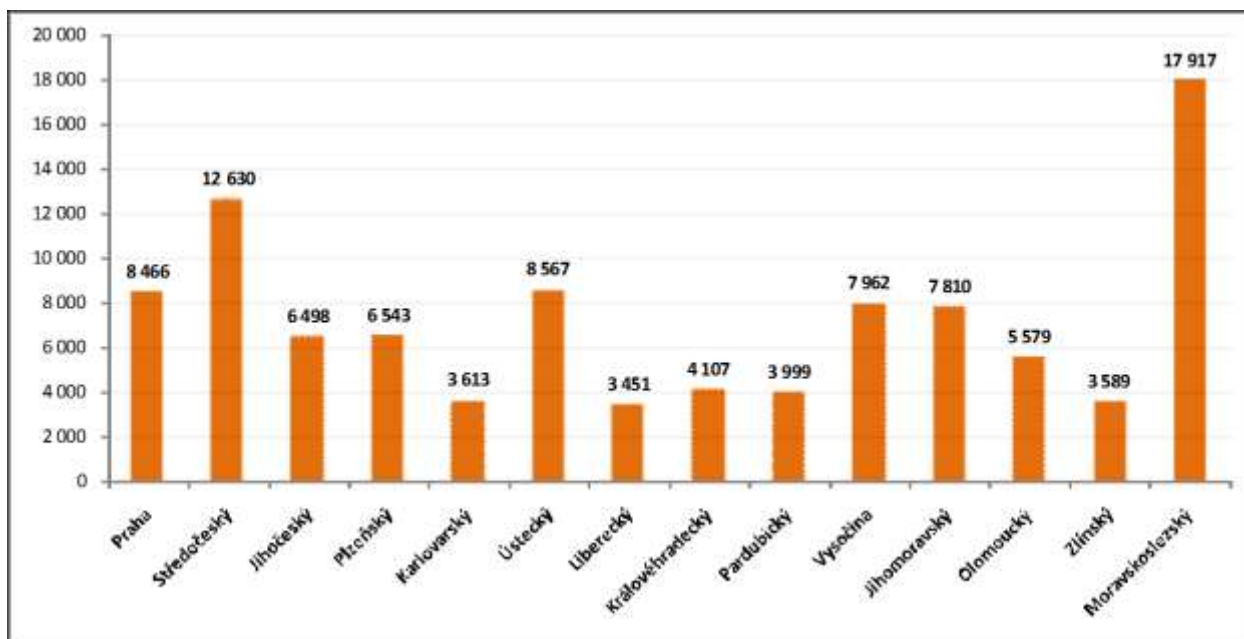
Skupina rychlých zásahových automobilů – RZA zahrnuje automobily s hmotností do 2.000 kg a 2.000 – 7.500 kg, které jsou v první řadě určeny k rychlému dojezdu do místa zásahu a které mohou být v provedení Z, R, T, H.

Dále již následují automobily kategorie speciální zásahové, které mají vymezen specifický účel určení. Patří k nim automobilový žebřík a automobilová plošina, hadicový automobil, technický automobil, vyšetřovací automobil, velitelský automobil, protiplynový automobil, kontejnerový automobil, automobilový jeřáb, olejhavarijní automobil a protiradiační automobil.

1.4 Hasičské záchranné sbory krajů

V roce 2011 došlo na území České republiky k celkem 100.731 událostem, u kterých zasahovaly jednotky požární ochrany HZS, přičemž 8.098 z tohoto počtu byly plané poplachy. Nejvyšší podíl těchto událostí činí technické havárie, jejichž počet dosáhl 49.164, dále požáry, které byly likvidovány v 21.121 případech a dopravní nehody, které si vyžádaly 17.057 zásahů jednotek požární ochrany. K úniku nebezpečných látek došlo v 5.285 případech, minimálně se na celkovém počtu událostí podílely radiační havárie, nehody a ostatní mimořádné události (celkem 6 událostí).

Pokud se zaměříme na rozložení těchto událostí z územního hlediska, k nejvíce z nich došlo v Moravskoslezském kraji a v kraji Středočeském, k nejméně potom v kraji Libereckém, Karlovarském a Zlínském. Za využití přepočtu na 1.000 obyvatel největší počet událostí zaznamenal kraj Vysočina (15,48) a kraj Moravskoslezský (14,44), dále je to kraj Karlovarský (11,77) a Plzeňský (11,43), Ústecký kraj (10,25), Jihočeský kraj (10,17), Středočeský kraj (9,89), Olomoucký kraj (8,7), nejméně událostí na 1000 obyvatel se odehrálo v kraji Libereckém (7,83), Pardubickém (7,73), Královéhradeckém (7,41), Jihomoravském (6,75), v hlavním městě Praze (6,63) a ve Zlínském kraji (6,09).

Obrázek č. 2: Graf srovnání celkového počtu událostí v jednotlivých krajích ČR

Začlenění hasičských záchranných sborů jednotlivých krajů do organizační struktury HZS bylo popsáno v předchozích kapitolách, proto dále bude přistoupeno k silám, kterými disponují. K 31.12.2011 čítal Hasičský záchranný sbor České republiky celkem 10.663 zaměstnanců, kteří byli zařazeni v jednotlivých organizačních složkách HZS.

Kromě Hasičského záchranného sboru hl. m. Prahy, který se svou organizační strukturou vymyká, jsou veškeré hasičské záchranné sbory krajů členěny na ředitelství HZS kraje, územní odbory HZS kraje a jednotky požární ochrany hasičského záchranného sboru kraje, které jsou umístěny na místně příslušných stanicích HZS. Základním posláním jednotek požární ochrany je ochrana života a zdraví obyvatel a majetku před požáry a poskytování účinné pomoci při mimořádných událostech, které vyžadují provedení záchranných, případně likvidačních prací. Princip jejich organizace vychází z plošného pokrytí území České republiky jednotkami požární ochrany [10].

V jednotce požární ochrany jsou hasiči rozděleni do čet, družstev a skupin, přičemž početní stav v jednotlivých těchto uskupeních je:

- četa: 2 – 3 družstva (případně skupiny);
- družstvo: velitel + 5 hasičů;
- družstvo o zmenšeném početním stavu: velitel + 3 hasiči;
- skupina: velitel skupiny + 1 – 2 hasiči.

Minimální vybavení stanic HZS kraje požární technikou a věcnými prostředky je stanoveno přílohou č. 6 vyhlášky č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany. Příloha č. 3 této vyhlášky potom stanoví základní a minimální početní stav příslušníků stanic hasičského záchranného sboru kraje v návaznosti na typu hasičské stanice.

V rámci jednoho územního odboru HZS kraje a sídla HZS kraje se s ohledem na plošné pokrytí pro vytvoření odpovídající základny pro činnost specializovaných služeb zřizuje vždy jedna ze stanic typu:

C1 – stanice umístěná v obci s počtem obyvatel do 50 tisíc, kde jednotka HZS kraje zabezpečuje výjezd dvou družstev, nebo

C2 – stanice umístěná v obci s počtem obyvatel od 50 tisíc do 75 tisíc, kde jednotka HZS kraje zabezpečuje výjezd dvou družstev, anebo

C3 – stanice umístěná v obci s počtem obyvatel nad 75 tisíc, kde jednotka HZS kraje zabezpečuje výjezd tří družstev.

S ohledem na plošné pokrytí a požární nebezpečí katastrálních území obcí v kraji se zřizují stanice typu P:

P0 – stanice umístěná v obci s počtem obyvatel do 15 tisíc, kde jednotka HZS kraje vznikla sdružením prostředků obce a HZS kraje v souladu s § 69a zákona o požární ochraně,

P1 – stanice umístěná v obci s počtem obyvatel do 30 tisíc nebo v části obce, kde jednotka HZS kraje zabezpečuje výjezd družstva o zmenšeném početním stavu,

P2 – stanice, která zabezpečuje výjezd družstva a je vybavena stanovenou požární technikou a výškovou technikou, která se zřizuje v obci s počtem obyvatel

a) do 15 tisíc, pokud je v obci více než 10% budov s více než 5 nadzemními podlažími a pokud není uskutečnitelná přeprava automobilového žebříku nebo automobilové plošiny z jiné stanice nebo jednotky do 15 minut,

b) nad 15 tisíc, pokud v obci není uskutečnitelná přeprava automobilového žebříku nebo automobilové plošiny z jiné stanice nebo jednotky do 15 minut,

P3 – stanice umístěná v obci nebo v části obce s počtem obyvatel do 30 tisíc, kde jednotka HZS kraje zabezpečuje výjezd jednoho družstva a družstva o zmenšeném početním stavu,

P4 – stanice umístěná v obci nebo v části obce s počtem obyvatel nad 30 tisíc, kde jednotka HZS kraje zabezpečuje výjezd dvou družstev [11].

<i>Typ stanice</i>	<i>C1</i>	<i>C2</i>	<i>C3</i>	<i>P0</i>	<i>P1</i>	<i>P2</i>	<i>P3</i>	<i>P4</i>
Počet organizovaných výjezdů k zásahu k zabezpečení plošného pokrytí	2	2	3	1	1	1	1	2
Základní početní stav příslušníků ve třech směnách	39	45	60	9	15	24	33	39
Základní početní stav příslušníků v jedné směně	13	15	20	3	5	8	11	13
Minimální početní stav příslušníků v jedné směně	8	10	14	2	4	6	8	8
<i>I. Funkční složení směny</i>								
Velící důstojník směny	-	-	1	-	-	-	-	-
Velitel čety	1	1	1	-	-	-	-	-
Velitel družstva	2	2	3	1	1	1	2	2
Hasič	2	3	4	-	1	2	2	3
Řidič, obsluha požární techniky (strojník)	4	5	7	2	2	3	4	4
Hasič - technik speciální služby	4	4	4	-	1	2	2	3

Tabulka č. 1: Základní a minimální početní stav příslušníků směny stanic hasičského záchranného sboru kraje

Službu v jednotce hasičského záchranného sboru kraje vykonávají příslušníci HZS kraje, jejichž pracovní doba je rozvržena nerovnoměrně na směny, případně rovnoměrně na denní směny. Dvousměnný či třísměnný režim zajišťuje nepřetržitý výkon služby střídáním příslušníků HZS kraje v po sobě jdoucích 24 hodinových směnách, v rámci nichž službu vykonávají příslušníci předurčení pro zásahovou činnost (výjezdy), příslušníci předurčení pro obsluhu operačních a informačních středisek a příslušníci zařazení v záložní směně.

Je-li hovořeno o tom, že na stanici je umístěn určitý počet družstev, znamená to, že tento počet je zde ve službě na 1 směnu, tedy 24 hod. Družstva i jednotliví příslušníci jsou

potom obvykle předurčení k vykonávání určitých činností. Velitel čety přitom řídí a organizuje činnost čety na stanici a při zásahu, velitel družstva řídí a organizuje družstvo při zásahu, hasič provádí hasební, záchranné a další úkony při zásahu, řidič (strojník) řídí hasičská vozidla a na místě zásahu zajišťuje obsluhu jejich techniky a technik zabezpečuje kontrolu a údržbu prostředků chemickotechnické služby.

Hasičský záchranný sbor hl. m. Prahy je organizačně členěn na ředitelství a 10 hasičských stanic umístěných v různých částech města a v roce 2011 jeho jednotky zasahovaly u 7.645 událostí. Z tohoto počtu bylo 2.510 zásahů u požárů a 4.795 technických zásahů.

- HS – 1, Sokolská 62 / Legerova 57, Praha 2 – tato hasičská stanice je centrálou HZS hl. m. Prahy a v současné době k jejím silám patří 3 družstva;
- HS – 2, Praha 6, Petřiny – na této stanici jsou umístěna 2 družstva, oddělení chemické služby a pracoviště prevence;
- HS – 3, Praha 7, Holešovice – stanice zahrnuje 2 družstva a oddělení strojní služby s dílnami;
- HS – 4, Praha 4, Chodov – stanice disponuje 2 družstvy;
- HS – 5, Praha 10, Strašnice – tato stanice je sídlem 3 družstev, části strojních dílen, disponuje speciální technikou k dekontaminacím a slouží jako základna pro výcvik jednotek;
- HS – 6, Praha 4, Krč – na stanici jsou umístěna 2 družstva, středisko lezců a potápěčů a pracoviště prevence;
- HS – 7, Praha 5, Smíchov – kapacita stanice je 3 družstva a pracoviště prevence;
- HS – 8, Praha 5, Radotín – stanice disponuje 2 družstvy a vzhledem ke své poloze v blízkosti toku řeky Berounky, na kterém dochází k častým rozlivům, je vybavena pro práci na vodě a záchranu osob a majetku při povodňových stavech;
- HS – 9, Praha 1, Pražský hrad – na této stanici slouží 2 družstva z nichž 1 je vyčleněno přímo pro ochranu Pražského hradu;
- HS – 10, Praha 9, Satalice – na stanici jsou umístěna 2 družstva.

K 31.12.2011 disponoval Hasičský záchranný sbor hl. m. Prahy celkovým počtem 924 zaměstnanců, z toho 795 mužů a 129 žen. Největší podíl, 43,62%, tvoří zaměstnanci ve věkové kategorii 31 – 40 let, nejmenší potom zaměstnanci ve věkové kategorii do 20 let

(0,21%). 674 zaměstnanců má úplné střední vzdělání, 35 zaměstnanců vyšší odborné a 201 zaměstnanců vysokoškolské vzdělání. Doba trvání pracovního či služebního poměru je přítom u 25 % zaměstnanců do 5 let, u 27,81% zaměstnanců do 10 let, u 13,31% zaměstnanců do 15 let, u 22,73% zaměstnanců do 20 let a u 11,15% zaměstnanců nad 20 let.

Vzdělávání zaměstnanců je zaměřeno zejména na zvyšování jazykových dovedností, přednostně u příslušníků zařazených do mezinárodních záchranných týmů a u vedoucích zaměstnanců. V současné době všichni příslušníci splňují úroveň vzdělávání, která je pro jejich zařazení požadována služebním zákonem.

Hasičský záchranný sbor Středočeského kraje se vnitřně člení na ředitelství HZS kraje, devět územních odborů HZS kraje a jednotky HZS kraje. Organizačními součástmi krajského ředitelství jsou potom krajské operační a informační středisko a vzdělávací, technická a účelová zařízení, organizačními součástmi vybraných územních odborů územní operační a informační střediska.

Územními odbory HZS Středočeského kraje jsou:

- Územní odbor se sídlem v Benešově;
- Územní odbor se sídlem v Berouně;
- Územní odbor se sídlem v Kladně;
- Územní odbor se sídlem v Kolíně;
- Územní odbor se sídlem v Kutné Hoře;
- Územní odbor se sídlem v Mělníku;
- Územní odbor se sídlem v Mladé Boleslavi;
- Územní odbor se sídlem v Nymburku;
- Územní odbor se sídlem v Příbrami.

Jednotky HZS Středočeského kraje jsou dislokovány na 32 stanicích HZS v rámci územních odborů a plánovaný počet stavů na nich činí 843 osob. Rozdíl mezi plánovaným a skutečným stavem činil na konci roku 2011 celkem 89 příslušníků.

- Stanice územního odboru Benešov: Stanice HZS č. 1 - Benešov, plánovaný základní početní stav 45; Stanice HZS č. 2 – Vlašim, plánovaný základní početní stav 21;
- Stanice územního odboru Beroun: Stanice HZS č. 1 – Beroun, plánovaný základní početní stav 45; Stanice HZS č. 2 – Hořovice, plánovaný základní početní stav 21;

- Stanice územního odboru Kladno: Stanice HZS č. 1 – Kladno, plánovaný základní početní stav 66; Stanice HZS č. 2 – Slaný, plánovaný základní početní stav 27; Stanice HZS č. 3 – Stochov, plánovaný základní početní stav 15; Stanice HZS č. 4 – Rakovník, plánovaný základní početní stav 33; Stanice HZS č. 5 – Řevnice, plánovaný základní početní stav 24; Stanice HZS č. 6 – Roztoky, plánovaný základní početní stav 15; Stanice HZS č. 7 – Jílové, plánovaný základní početní stav 15;
- Stanice územního odboru Kolín: Stanice HZS č. 1 – Kolín, plánovaný základní početní stav 39; Stanice HZS č. 2 – Český Brod, plánovaný základní početní stav 21; Stanice HZS č. 3 – Říčany, plánovaný základní početní stav 39; Stanice HZS č. 4 – Ověčary, plánovaný základní početní stav 15;
- Stanice územního odboru Kutná Hora: Stanice HZS č. 1 – Kutná Hora, plánovaný základní početní stav 39; Stanice HZS č. 2 – Čáslav, plánovaný základní početní stav 15; Stanice HZS č. 3 – Zruč nad Sázavou, plánovaný základní početní stav 21; Stanice HZS č. 4 – Uhlířské Janovice, plánovaný základní početní stav 15;
- Stanice územního odboru Mělník: Stanice HZS č. 1 – Mělník, plánovaný základní početní stav 39; Stanice HZS č. 2 – Kralupy n. Vltavou, plánovaný základní početní stav 15; Stanice HZS č. 3 – Neratovice, plánovaný základní početní stav 15;
- Stanice územního odboru Mladá Boleslav: Stanice HZS č. 1 – Mladá Boleslav, plánovaný základní početní stav 45; Stanice HZS č. 2 – Bělá p. Bezdězem, plánovaný základní početní stav 15; Stanice HZS č. 3 – Benátky n. Jizerou, plánovaný základní početní stav 15; Stanice HZS č. 4 – Mnichovo Hradiště, plánovaný základní početní stav 15; Stanice HZS č. 5 – Stará Boleslav, plánovaný základní početní stav 24;
- Stanice územního odboru Nymburk: Stanice HZS č. 1 – Nymburk, plánovaný základní početní stav 39; Stanice HZS č. 2 – Poděbrady, plánovaný základní početní stav 21;
- Stanice územního odboru Příbram: Stanice HZS č. 1 – Příbram, plánovaný základní početní stav 39; Stanice HZS č. 2 – Dobříš, plánovaný základní početní stav 15; Stanice HZS č. 3 – Sedlčany, plánovaný základní početní stav 15.

V roce 2011 zasahovaly tyto požární jednotky u 2.932 požárů, 2.577 dopravních nehod, 753 dopravních nehod s únikem nebezpečné chemické látky a 4.988 technických havárií.

Z celkového počtu 1.103 zaměstnanců (stav k 31.12.2011) ve Středočeském kraji působilo v rámci HZS 931 mužů a 172 žen, přičemž nejzastoupenější věkovou kategorií byla u mužů kategorie 31 – 40 let a u žen 41 – 50 let.

Organizační struktura HZS Jihočeského kraje je rovněž rozčleněna na ředitelství HZS, územní odbory HZS a jednotky HZS v rámci kraje, přičemž organizační součástí krajského ředitelství tvoří operační a informační středisko a vzdělávací, technická a účelová zařízení.

Jednotky v rámci Jihočeského kraje jsou rozmístěny takto:

- Územní odbor Český Krumlov: Požární stanice Kaplice, Požární stanice Kremže, Požární stanice Frymburk;
- Územní odbor Jindřichův Hradec: Požární stanice Dačice, Požární stanice Třeboň;
- Územní odbor Písek: Požární stanice Milevsko;
- Územní odbor Prachatice: Požární stanice Vimperk;
- Územní odbor Strakonice: Požární stanice Blatná, Požární stanice Vodňany;
- Územní odbor Tábor: Požární stanice Soběslav.

HZS Plzeňského kraje tvoří ředitelství HZS kraje, jehož organizační součástí je školící středisko a laboratoř a 5 územních odborů, v rámci nichž je začleněno 16 požárních stanic.

Jedná se o:

- Územní odbor Domažlice: Požární stanice Domažlice, Požární stanice Staňkov;
- Územní odbor Klatovy: Požární stanice Klatovy, Požární stanice Horažďovice, Požární stanice Sušice;
- Územní odbor Plzeň: Požární stanice Plzeň – Kušutka, Požární stanice Plzeň – Střed, Požární stanice Plzeň – Slovany, Požární stanice Přeštice, Požární stanice Nepomuk, Požární stanice Plasy, Požární stanice Nýřany;
- Územní odbor Rokycany: Požární stanice Rokycany, Požární stanice Radnice;
- Územní odbor Tachov: Požární stanice Tachov, Požární stanice Stříbro.

V Karlovarském kraji je HZS organizačně členěn na Krajské ředitelství a 2 územní odbory, které zahrnují 6 stanic. Dislokovány jsou takto:

- Územní odbor Sokolov: Stanice CHZ typu P2 – Sokolov, Stanice typu P1 – Kraslice, Stanice typu C1 – Sokolov
- Územní odbor Cheb: Stanice typu P1 – Aš, Stanice typu P2 – Mariánské lázně, Stanice typu C1 – Cheb.

Jednotky HZS v Ústeckém kraji jsou dislokovány na 21 stanicích v rámci šesti územních odborů, které podléhají Ředitelství HZS Ústeckého kraje. Plánovaný základní početní stav příslušníků činí 573 a v současné době je naplněn.

Územními odbory HZS Ústeckého kraje jsou:

- Územní odbor Děčín: Stanice Děčín, Varnsdorf, Šluknov, Česká Kamenice;
- Územní odbor Chomutov: Stanice Chomutov, Klášterec nad Ohří;
- Územní odbor Litoměřice: zahrnuje Stanice Litoměřice, Lovosice, Štětí, Úštěk, Roudnice nad Labem;
- Územní odbor Most: Stanice Most, Litvínov;
- Územní odbor Teplice: Stanice Teplice, Bílina, Duchcov;
- Územní odbor Žatec: Stanice Žatec, Louny, Podbořany.

Zásahová činnost těchto jednotek dosáhla v roce 2011 na 2.313 požárů, 944 dopravních nehod, 507 úniků nebezpečných chemických látek a 1.931 technických havárií. Celkový počet zaměstnanců HZS Ústeckého kraje činil k poslednímu dni minulého roku 771 osob, z toho 659 mužů a 112 žen. Muži byli ve věkových kategoriích zastoupeni takto: do 20 let – 4, 21 – 30 let – 178, 31 – 40 let – 276, 41 – 50 let – 172 let, 51 – 60 let – 26, nad 61 let – 3. Ženské věkové kategorie se podílely na personálním obsazení následovně: 21 – 30 let – 17, 31 – 40 let – 44, 41 – 50 let – 35, 51 – 60 let – 15, více než 61 let – 1. Doba trvání služebního či pracovního poměru činila v procentuálním poměru 22, 57 % u poměru do 5 let, 37,87 % u poměru do 10 let, 15,69 % u poměru do 15 let, 16,08 % u poměru do 20 let a 7,78 % u poměru nad 20 let.

HZS Libereckého kraje je organizačně členěno na ředitelství kraje zahrnující příslušné organizační složky a 9 stanice HZS v rámci krajské úrovně a územních odborů.

- Územní odbor Liberec: Stanice Liberec (C3), Stanice Raspenava (P1);
- Územní odbor Jablonec nad Nisou: Stanice Jablonec nad Nisou, Stanice Tanvald;
- Územní odbor Česká Lípa: Stanice Česká Lípa, Stanice Jablonné v Podještědí;
- Územní odbor Semily: Stanice Semily, Stanice Turnov, Stanice Jilemnice.

Dalším hasičským záchranným sborem kraje je Královéhradecký HZS se sídlem ředitelství v Hradci Králové. Do organizační struktury Krajského ředitelství patří stanice Hradec Králové – U přívozu, Odbor prevence, Odbor operačního řízení, Stanice Hradec Králové – Pražská a Stanice Nový Bydžov. V rámci 4 Územních odborů jsou dále dislokovány stanice HZS Jičín, Nová Paka, Hořice (ÚO Jičín), Náchod a Broumov (ÚO Náchod), Rychnov nad Kněžnou, Dobruška (ÚO Rychnov nad Kněžnou), Trutnov, Dvůr Králové nad Labem a Vrchlabí (ÚO Trutnov).

HZS Pardubického kraje je opět členěno na ředitelství a územní odbory, přičemž Krajské ředitelství v rámci svého organizačního členění zahrnuje Úsek prevence a civilní nouzové připravenosti, Odbor ochrany obyvatelstva a krizového řízení, Odbor prevence, Úsek IZS a operačního řízení, Odbor IZS a služeb, Odbor operačního řízení a komunikačních a informačních systémů. Stanice HZS jsou v Pardubickém kraji dislokovány takto:

- Územní odbor Chrudim: Centrální stanice Chrudim, Stanice Seč, Stanice Hlinsko;
- Územní odbor Svitavy: Centrální stanice Svitavy, Stanice Litomyšl, Stanice Moravská Třebová, Stanice Polička;
- Územní odbor Ústí nad Orlicí: Centrální stanice Ústí nad Orlicí, Stanice Králíky, Stanice Vamberk, Stanice Vysoké Mýto, Stanice Lanškroun.

HZS kraje Vysočina je další součástí Hasičského záchranného sboru České republiky a jeho vnitřní členění zahrnuje ředitelství HZS Kraje Vysočina, územní odbory HZS kraje a jednotky HZS kraje. Organizačními součástmi krajského ředitelství jsou krajské operační a informační středisko a technická účelová zařízení.

- Územní odbor region Jihlava: 4 stanice HZS – Jihlava, Polná, Telč, Třešť;
- Územní odbor Havlíčkův Brod: 4 stanice HZS – Havlíčkův Brod, Chotěboř, Ledec nad Sázavou, Světlá nad Sázavou;

- Územní odbor Pelhřimov: 4 stanice HZS – Pelhřimov, Humpolec, Kamenice n. L., Padov;
- Územní odbor Třebíč: 5 stanic HZS – Třebíč, Hrotovice, Jemnice, Moravské Budějovice, Náměšť n. O.;
- Územní odbor Žďár nad Sázavou: 4 stanice HZS – Žďár n. S., Bystřice n. P., Velká Bíteš, Velké Meziříčí.

HZS Jihomoravského kraje se z hlediska vnitřní struktury člení na ředitelství HZS Jihomoravského kraje, územní odbory HZS Jihomoravského kraje a jednotky HZS Jihomoravského kraje. Tyto jsou dislokovány v rámci 6 územních odborů:

- Územní odbor Brno: Stanice Lidická (C3), Stanice BVV (P3), Stanice Přehrada (P2), Stanice Slatina (P3), Stanice Starý Lískovec (P2), Stanice Rosice (P2), Stanice Ivančice (P1), Stanice Pozořice (P1), Stanice Tišnov (P2), Stanice Židlochovice (P1), Stanice Pohořelice (P1);
- Územní odbor Blansko: Centrální požární stanice Blansko, Pobočná požární stanice Boskovice, Pobočná požární stanice Kunštát;
- Územní odbor Břeclav: Centrální požární stanice Břeclav, Pobočná stanice Hustopeče, Pobočná požární stanice Mikulov;
- Územní odbor Hodonín: Centrální požární stanice Hodonín, Pobočná požární stanice Kyjov, Pobočná požární stanice Veselí nad Moravou;
- Územní odbor Vyškov: Centrální požární stanice Vyškov, Pobočná požární stanice Bučovice, Pobočná požární stanice Slavkov u Brna;
- Územní odbor Znojmo: Centrální požární stanice Znojmo, Pobočná požární stanice Moravský Krumlov, Pobočná požární stanice Hrušovany nad Jevišovkou.

Dalším krajem začleněným do organizační struktury HZS je kraj Olomoucký, jehož krajské ředitelství zahrnuje i středisko vzdělávání v Olomouci. Územních odborů HZS zde nalezneme celkem 5, požárních stanic 13, rozděleny jsou přitom takto:

- Územní odbor Olomouc: Požární stanice Olomouc, Požární stanice Litovel, Požární stanice Šternberk, Požární stanice Uničov;
- Územní odbor Prostějov: Požární stanice Prostějov, Požární stanice Konice;

- Územní odbor Přerov: Požární stanice Přerov, Požární stanice Lipník nad Bečvou, Požární stanice Hranice, Požární stanice Kojetín;
- Územní odbor Šumperk: Požární stanice Šumperk, Požární stanice Zábřeh;
- Územní odbor Jeseník: Požární stanice Jeseník.

HZS Moravskoslezského kraje patří ke sborům, jehož jednotky v roce 2011 zasahovaly u největšího počtu událostí v rámci České republiky, a to celkově i z hlediska přepočtu událostí na počet obyvatel. Ředitelství tohoto kraje sídlí v Ostravě a jeho jednotky jsou dislokovány v šesti územních odborech:

- Územní odbor Bruntál: Hasičská stanice Bruntál, Hasičská stanice Krnov, Hasičská stanice Rýmařov;
- Územní odbor Frýdek – Místek: Hasičská stanice Frýdek – Místek, Hasičská stanice Třinec, Hasičská stanice Nošovice;
- Územní odbor Karviná: Hasičská stanice Karviná, Hasičská stanice Bohumín, Hasičská stanice Český Těšín, Hasičská stanice Havířov, Hasičská stanice Orlová;
- Územní odbor Nový Jičín: Hasičská stanice Nový Jičín, Hasičská stanice Bílovec;
- Územní odbor Ostrava: Hasičská stanice Ostrava – Zábřeh, Hasičská stanice Ostrava – Fifejdy, Hasičská stanice Ostrava – Poruba, Hasičská stanice Ostrava – Hrabůvka, Integrované výjezdové centrum Slezská Ostrava, Integrované výjezdové centrum Ostrava – Přívoz;
- Územní odbor Opava: Hasičská stanice Opava, Hasičská stanice Hlučín, Hasičská stanice Vítkov.

Posledním krajem začleněným do organizační struktury HZS je kraj Zlínský, který je dále vnitřně dělen na Krajské ředitelství HZS ve Zlíně a tyto územní odbory:

- Územní odbor Uherské Hradiště: Požární stanice C1 – Uherské Hradiště, Požární stanice P2 – Uherský Brod, Požární stanice P0 – Luhačovice;
- Územní odbor Vsetín: Požární stanice C1 – Valašské Meziříčí, Požární stanice P3 – Vsetín;

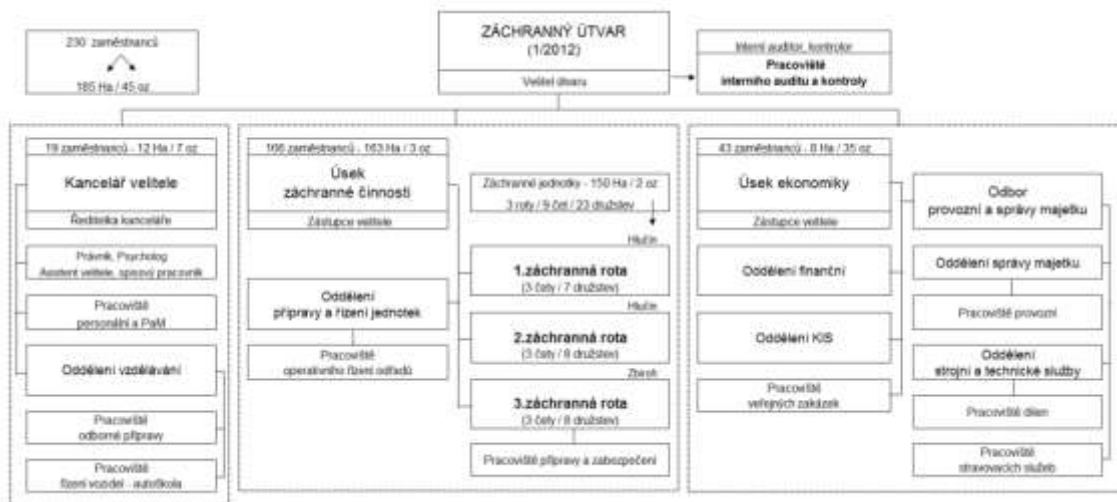
- Územní odbor Kroměříž: Požární stanice C1 – Kroměříž, Požární stanice P0 – Holešov, Požární stanice P0 – Morkovice – Slížany, Požární stanice P1 – Bystřice pod Hostýnem;
- Územní odbor Zlín: Požární stanice C3 – Zlín, Požární stanice P1 – Otrokovice, Požární stanice P0 – Slavičín, Požární stanice P1 – Valašské Klobouky.

1.5 Záchranný útvar HZS ČR

Úkoly Záchranného útvaru HZS ČR (dále jen ZÚ HZS) se člení do tří kategorií: záchranné, výcvikové a odborné. Ve vztahu k záchranným a likvidačním pracím se jedná zejména o vyhledávání, vyprošťování a záchranu osob ze zavalených objektů, záchranné a potápěčské práce na vodě, zemní práce, vyprošťování, používání trhavy k demoličním pracím, provádění radiačního a chemického průzkumu, vytyčování nebezpečných oblastí, dekontaminaci osob, techniky, materiálu i terénu, likvidaci úniku ropných produktů, sběr a likvidaci uhynulých živočichů, evakuaci osob, přepravu hospodářských zvířat a materiálu, distribuci pitné vody, zajištění nouzového přežití obyvatel pomocí humanitární základny, obnovu postižených území, nouzové zásobování elektrickou energií, přečerpávání vody velkokapacitními čerpadly, nouzové zásobování pitnou vodou, zdravotní podporu a nouzové zásobování humanitárním materiálem. Dále se ZÚ HZS podílí rovněž na poskytování záchranné a humanitární pomoci v zahraničí [12].

Síly, kterými disponuje ZÚ HZS čítají celkem 230 zaměstnanců, z toho 166 zaměstnanců působí v úseku záchranné činnosti. Samotné záchranné jednotky ZÚ HZS zahrnují celkem 150 zaměstnanců, kteří působí v 1. záchranné rotě (3 čety, 7 družstev), 2. záchranné rotě (3 čety, 8 družstev) a 3. záchranné rotě (3 čety, 8 družstev).

Rozložení sil ZÚ HZS znázorňuje následující organizační schéma.

Obrázek č. 3: Schéma organizační struktury ZÚ HZS ČR

Prostředky, kterými disponuje ZÚ HZS, jsou členěny do těchto kategorií:

- záchranná kynologie;
- ostatní technika;
- požární a speciální technika;
- evakuační technika;
- zemní stroje;
- vyprošťovací technika.

Protože jedním z úkolů Hasičského záchranného sboru České republiky (dále jen HZS) je poskytnutí účinné pomoci při mimořádných událostech, mezi které patří i mimořádné události, které vyžadují nalezení a záchranu osob ze sutin zřícených budov, byly pokynem generálního ředitele HZS č. 1/2006 stanoveny podmínky pro zřízení služební kynologie u HZS. Tento pokyn charakterizuje záchrannou kynologii jako kynologický obor, jehož posláním je výcvik psovoda se psem k nalézání pohřešovaných osob v sutinách, ve volném terénu, lavinách, pod vodní hladinou apod. za využití čichových schopností psa.

Dále pokyn upravuje i požadavky na psovoda, jímž by se v rámci sboru měla stát pouze osoba, která se problematikou záchranné kynologie zabývá ze své vlastní vůle a ve svém volném čase a má dobrý vztah ke psům. Takový psovod HZS je potom metodicky

řízení odbornými pokyny pracovníka pověřeného náměstkem generálního ředitele HZS ČR pro IZS a operační řízení k řízení služební kynologie HZS ČR.

Praktické použití psa se potom dělí dle specializace na sutinové vyhledávání (atestační kategorie „specializace S“), při němž je pes nasazován při mimořádné události, která vyžaduje nalezení a záchranu osob ze sutin zřícené budovy a plošné vyhledávání (atestační kategorie „specializace P“) které probíhá při plošném pátrání po pohřešovaných osobách [13].

O záchranné kynologii HZS můžeme říci, že se nachází na pomezí sil a prostředků HZS, protože psovod a jeho pes vždy tvoří nedílný tým – pokud není možné využít psovoda, není možné nasadit ani psa. V současné době stav služebních psů ZÚ HZS zahrnuje 2 psy s atesty MVČR pro vyhledávání v sutinách a vyhledávání plošné a jednoho psa s atesty MVČR pro plošné vyhledávání.

Do kategorie ostatní techniky ZÚ HZS jsou zařazeny prostředky, které jsou v mimořádných situacích využívány pro nouzové zásobování elektrickou energií a zdravotní podporu. Jedná se o elektrocentrály EC 140 kW (rozměry 7,2m x 2,2m x 3,3m, hmotnost 8,3t, maximální převozová rychlost 60 km/h silnice, 6 km/h terén) a EC 30 kW + EC 60 kW (rozměry 2,7m x 1,5m x 1,8m, hmotnost 3,15 + 3,6 t, maximální převozová rychlost 60 km/h silnice, 6 km/h terén), které pracují jako generátory pro výrobu elektřiny pro napájení budov nebo rozvodných sítí a sanitu VW Transporter T5, která je využívána jako prostředek k poskytnutí neodkladné první pomoci a stabilizaci postižených osob do příjezdu služby rychlé lékařské pomoci.

Požární a speciální technika má již širší řady. Konkrétně ZÚ HZS disponuje těmito prostředky:

- T 815 6x6 CAS 32 – klasická těžká cisternová automobilová stříkačka pro zásah vodou a pěnou, speciálně určená pro hašení požárů vysoce hořlavých látek, uzpůsobená k zásahu v místech s nedostatkem vody;
- CAS 15 MAN – zásahové vozidlo vybavené čerpadlem ZIEGLER FP16/8, přetlakovým ventilátorem, vyprošťovacím nářadím Holmatro, zvedacími vaky, pneumatickými ucpávkami atd.;
- T 815 PP 27 - elektrohydraulicky ovládaná pracovní plošina, tři navzájem kloubově spojená ramena, umožňuje pracovní činnost posádky do max. výšky 27 m;

- SPOT – 55 – protipožární tank vybavený nádrží na vodu, dvěma vodními děly, zařízením na výrobu pěny, dvěma práškovými přístroji, vlastním chladícím zařízením a radlicí, určen k likvidaci požárů ve složitých terénních podmínkách;
- T 815 6x6 CITRA + CPV 3 VESNA – cisternový automobilový kontejner na pitnou vodu;
- T 815 6x6 POTAPĚČSKÁ – vozidlo komplexně zabezpečující potápěčské zásahy, vybaveno je čtyřmi potápěčskými soupravami SP20N, jednu těžkou pracovní soupravu s komunikací a externí dodávkou vzduchu SP20D, držáky pro 13 potápěčských láhví, vysokotlaký kompresor Trident 30 Mpa včetně 50m přívodní šňůry, předsíňku s roštovou podlahou a odtokem, plánovací stůl s křeslem a lampičkou, kuchyňský kout pro ohřev stravy a tekutin, nezávislé topení s prachovou filtrací a lehátka pro odpočinek;
- mobilní čerpací stanice MČS 1500 – určena k čerpání velkého množství vody, využívána zejména při záplavách;
- mobilní čerpací stanice SIGMA 400 - určená pro rychlá nasazení při záplavách, ekologických katastrofách a obdobných živelných pohromách;
- stanoviště dekontaminace osob SDO 2 - určeno k provádění dekontaminace osob od chemických, biologických, radioaktivních látek i hygienické očištění osob;
- stanoviště dekontaminace techniky SDT – určeno k provádění dekontaminace techniky od nebezpečných látek.

Evakuační technika ZÚ HZS slouží zejména k evakuaci osob a přepravu materiálu při mimořádných událostech, případně překonávání vodních překážek v rámci záchranné a vyprošťovací skupiny. Patří k ní těžký terénní automobil T 815 6x6, (8x8) VVN s navijákem, pásový obojživelný transportér PTS – 10 pro přepravu osob a techniky, celolaminátový člun RUBS sloužící pro zajištění pohybu záchranné a vyprošťovací skupiny a nafukovací člun Adventure pro převoz osob a materiálu po vodě. Zemní stroje slouží útvaru při záchranných a humanitárních činnostech k takovým zemním pracím, jako je například uvolňování zavalených komunikací nebo koryt řek. V rámci úkolů ZÚ HZS jsou využívány tyto stroje:

- kolový nakladač KN-251;
- universální dokončovací stroj T-815 UDS- 214 (114);
- malý pásový nakladač Caterpillar CAT 289 C;
- třístranný sklápěčkový automobil T 815 6x6 S25 (S3);
- dopravní automobilový jeřáb T 815 6x6 AD 30;
- dopravní automobilový jeřáb T 815 6x6 AD 20.

Co se týče působnosti Záchranného útvaru, je tato celorepubliková a jednotku útvaru na místo zásahu vysílá koordinátor nasazení odřadu na základě požadavku operačního a informačního střediska MV GŘ HZS (OPIS GŘ). Útvar je přitom předurčen k plnění dlouhodobých zásahů, které vyžadují střídání směn a základní stanovené časy pro transport jeho sil a prostředků vysílaných na místo zásahu vyjíždějících z místa dislokace jsou stanoveny v nejkratším možném čase, nejpozději do:

- 30 minut, pokud k výzvě k výjezdu dojde v pracovní době pracovních dnů a jde o výjezd jednotlivé techniky s osádkou;
- 60 minut, pokud k výzvě k výjezdu dojde v pracovní době pracovních dnů a jedná se o výjezd odřadu;
- 90 minut, pokud k výzvě k výjezdu dojde v mimopracovní době a jedná se o síly a prostředky začleněné do záchranných odřadů;
- 24 hodin, pokud k výzvě k výjezdu dojde v mimopracovní době a nejedná se o síly a prostředky začleněné do záchranných odřadů (ZU HZS Hlučín).

2 CÍL PRÁCE A METODIKA

Cílem této práce je přinést komplexní a aktuální přehled sil a prostředků Hasičského záchranného sboru České republiky, a to jednak za pomoci literární rešerše dostupných materiálů, oficiálních informačních zdrojů a také pomocí konzultací na vybraných hasičských stanicích. Na základě zjištěných informací je v práci dále vypracována SWOT analýza, jejímž účelem je podat přehled silných a slabých stránek stávajícího systému, shrnout vyhodnocené příležitosti a hrozby a všechny tyto jednotlivé faktory zasadit do SWOT matice, která následně ukáže interakci zjištěných ukazatelů a stane se vodítkem pro návrh opatření. V závěru práce je potom prezentován návrh opatření, který vnáší do problematiky prvky vylepšení, a to z hlediska personálního pokrytí i technické a jiné vybavenosti.

Cílem práce tedy je:

- zhodnocení současného stavu dané problematiky na základě literárních rešerší a osobních; konzultací u vybraných útvarů HZS ČR;
- provedení SWOT analýzy dané problematiky;
- rozbor řešení typových krizových situací a postupů při jejich řešení;
- navržení opatření vedoucí ke zlepšení vybavenosti a personálního pokrytí HZS ČR.

Při naplňování cíle práce byla používána metoda polostrukturovaného rozhovoru, která byla uplatňována u vybraných útvarů HZS ČR, kdy tato byla následně za pomoci komparace a analýzy využita v praktické části práce.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 SWOT ANALÝZA

Tato analýza se soustředí na vyhodnocení jednotlivých faktorů ovlivňujících fungování HZS ČR s cílem získat informace rozhodující pro vypracování návrhu opatření. Jednotlivé základní skupiny SWOT analýzy jsou zde rozčleněny do samostatných kapitol, přičemž zjištěné faktory a jejich interakce budou shrnuty závěrem v podobě SWOT matice.

3.1 Silné stránky

V otázce silných stránek se analýza opírá zejména o normativní úpravu působnosti, úkolů a kompetencí a úroveň stávajícího personální obsazení a organizace služby HZS ČR.

Právní předpisy, vztahující se k oblasti požární ochrany, zahrnují v současné době zákony, vyhlášky, nařízení vlády a další předpisy na příslušné odborné úrovni, které zakotvují potřebná ustanovení o Hasičském záchranném sboru České republiky. Organizace, řízení a úkoly HZS, stejně jako práva a povinnosti příslušníků HZS jsou v dostatečné míře zakotveny v zákoně č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky, účinná ustanovení včetně vymezení úkolů HZS krajů přináší dále zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně. Dále činnost a spolupráci HZS ČR v příslušném rozsahu vymezuje zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení, zahrnuta je i v rámci zákona č. 59/2006 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými přípravky.

Vyhlášky na poli požární ochrany, které mají přímou souvislost s právním rámcem HZS ČR, potom vymezují organizaci a činnost jednotek požární ochrany [14], podrobnosti zabezpečení integrovaného záchranného systému [15], přípravu a provádění úkolů ochrany obyvatelstva [16] či technické podmínky požární techniky [9] a rovněž tato úprava se jeví být jako adekvátní.

Při zaměření se na příslušná nařízení vlády, jejichž výčet zahrnuje nařízení vlády č. 34/1986 Sb., o jednorázovém mimořádném odškodňování osob za poškození na zdraví při plnění úkolů požární ochrany, nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), nařízení vlády č. 463/2000 Sb., o stanovení pravidel na zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právníky osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva, nařízení vlády č. 172/2001 Sb., k provedení zákona o požární ochraně nebo naří-

zení vlády č. 352/2003 Sb., o posuzování zdravotní způsobilosti zaměstnanců jednotek hasičských záchranných sborů podniků a členů jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí nebo podniků, shledáme i zde dostačující právní úpravu.

Ve věci služebního poměru příslušníků HZS ČR je normativní zakotvení shledáno taktéž účinným, jedná se především o zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, nařízení vlády č. 506/2004 Sb., kterým se stanoví způsob přípravy na služební zkoušku, obsah služební zkoušky, její průběh, hodnocení a ukončení, nařízení vlády č. 508/2004 Sb., kterým se stanoví vzory hodnostního označení příslušníků bezpečnostních sborů, vyhlášku č. 487/2004 Sb., o osobnostní způsobilosti, která je předpokladem pro výkon služby v bezpečnostním sboru, vyhlášku č. 393/2006 Sb., o zdravotní způsobilosti, nařízení vlády č. 469/2002 Sb., kterým se stanoví katalog prací a kvalifikační předpoklady a kterým se mění nařízení vlády o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, také nařízení vlády č. 104/2005 Sb., kterým se stanoví katalog činností v bezpečnostních sborech.

Stávající personální obsazení, nehovoříme-li o počtu, nýbrž o úrovni, patří dle interní analýzy rovněž k silným stránkám HZS ČR. Zejména na úrovni samotných příslušníků HZS předurčených pro zásahovou činnost se skutečně dá hovořit o adekvátně připravených osobách, které své úkoly chápou spíše na úrovni poslání než pouhého zaměstnání. S touto stránkou neodmyslitelně souvisí i výběrové řízení a odborná příprava a výcvik, které jsou HZS zabezpečovány, a které jsou rovněž shledány kvalitními.

Dále je velmi vysoko hodnocen systém organizace na poli zásahů. Jedná se především o systém organizace služeb výjezdových hasičů, který i sami dotazovaní hasiči [7] považují za vyhovující. Za velmi efektivní je rovněž považována organizace výjezdů, fungování OPIS, systém rozdělování úkolů, systém určování výjezdových družstev apod.

3.2 Slabé stránky

Slabé stránky jsou z hlediska interní analýzy v drtivé většině případů spjaty s financováním HZS ČR. Rozpočet ve své současné podobě, nejedná se však pouze o trend poslední doby, ale o dlouhodobou problematiku, nepokrývá v plné míře veškeré potřeby související s plněním úkolů, které jsou HZS ČR stanoveny příslušnými zákony. Rozpočet je podhodnocován, nezohledňuje růst inflace, zvyšující se počet zásahů ani nezbytnou potřebu inovace technických prostředků, postačuje pouze k udržitelnosti služeb, které jsou

zajišťovány. Tím se ovšem finanční výdaje dále násobí v důsledku neprovedených oprav, zvyšování věku a zhoršování stavu budov i techniky apod.

Ke slabým stránkám souvisejícím s rozpočtem HZS ČR tedy jednoznačně můžeme přiřadit stav technických prostředků a zejména jejich zastaralost. Pokud srovnáme technické vybavení jednotek požární ochrany některých západních sousedů s tím, jakými prostředky disponují naši hasiči, je nutné přiznat, že využívat techniku až na hranici její životnosti sice možná znamená výrazné finanční úspory ze střednědobého hlediska, nicméně neustávající vývoj v oblasti požární ochrany nabízí již podstatně účinnější a bezpečnější prostředky, které by měly být v každém případě financovány.

Otázka personálního stavu je poněkud problematická, ale touto analýzou byla shledána rovněž slabou stránku, byť v současné době nelze obecně hovořit o výrazném podstavu hasičů oproti plánovanému stavu. Ovšem problém je v onom plánovaném stavu, kterého bylo dosaženo uměle, tedy nikoliv na základě skutečných požadavků a reálných potřeb, ale přehodnocením plošného zatížení. Hovořit o tom, že je třeba celkového navýšení stavů bez hloubkové analýzy není možné, tento stav je úzce spjat se specifickými potřebami daného kraje a územního odboru. Nýbrž dosahovat jakéhosi „ideálního stavu“ za pomoci prosté změny vyhlášky, která vyhodnotí plošné zatížení spíše na míru finančním prostředkům určeným na personální výdaje, než na základě skutečných potřeb může být považováno za slabou stránku v současném fungování HZS ČR, stejně tak jako případné další snižování stavu v důsledku omezených finančních prostředků.

Další problematika, která nebyla shledána zcela vyhovující, je problematika metodického vedení a s tím související interní předpisy, které mnohdy nereflektují moderní vývoj systému požární ochrany, a to ani ve věcech technologií již HZS ČR využívaných. Částečně dochází k chybnému metodickému vedení při samotných školeních hasičů, kdy jsou tito proškolení ve věcech techniky, která již není používána, částečně se dá hovořit o zastaralých materiálech, které upravují některé činnosti při plnění úkolů HZS.

3.3 Příležitosti

Příležitosti pocházející z vnějšího prostředí jsou opět úzce spjaty zejména s financováním HZS ČR. Velmi pregnantně jsou vyjádřeny v materiálu, který byl zpracován na základě podrobných analýz a předložen generálním ředitelem HZS ČR plk. Ing. Rybou ministroví vnitra v návaznosti na platné rozpočtové výhledy na roky 2013 a 2014. [17] Některé realizovatelné návrhy vícezdrojového financování v tomto materiálu obsažené považuje za příležitost rovněž tato analýza. Jedná se zejména o náhradu části plánovaného výpadku příjmů HZS ČR ze státního rozpočtu pomocí zapojení pojišťoven do financování jednotek požární ochrany, zpoplatnění některých dalších služeb a úkonů HZS a realizací fondů EU.

3.4 Hrozby

Rovněž vyhodnocené hrozby se týkají finanční situace HZS, a to v souvislosti s krácením rozpočtových výdajů na HZS ze státního rozpočtu. Pakliže by skutečně došlo k omezení rozpočtu bez adekvátního vyrovnání vícezdrojovým financováním, byla by ohrožena současná funkčnost systému požární ochrany, protože by nutně muselo dojít k reorganizaci systému plošného pokrytí jednotkami HZS krajů.

V současné době jsou finanční úspory směřovány zejména do oblasti prostředků HZS, což se také bolestivě projevuje hlavně v technickém vybavení, ovšem další úspory by již musely být zacíleny na samotné stavy výjezdových hasičů či stávající hasičské stanice a jejich provoz. Potom by se ovšem systém musel více spoléhat na jednotky Sboru dobrovolných hasičů obcí (dále jen SDH), které ale nejsou na takové úrovni jako profesionální jednotky HZS a financování jejich dalšího výcviku a odborného školení by bylo nevyhnutelné. Čili taková úspora vedoucí například ke zrušení hasičské stanice s trvale nízkým počtem výjezdů by ve svém dopadu znamenala nejen ohrožení funkčnosti systému plošného pokrytí jednotkami HZS, ale v podstatě ještě navýšení výdajů na zkvalitnění funkčnosti systému jednotek SDH.

3.5 Interakce faktorů SWOT analýzy

	Strength	Weakness
SWOT analýza	<ul style="list-style-type: none"> - legislativní úprava - systém organizace výkonu služby - úroveň výcviku a zdělávání - kvalitní personál 	<ul style="list-style-type: none"> - podhodnocený rozpočet → stav technických prostředků + jejich zastaralost - určení personálního stavu pomocí systému plošného pokrytí - metodické vedení
Oportunities	S – O strategie:	W – O strategie:
<ul style="list-style-type: none"> - vícezdrojové financování → zapojení pojišťoven, zpoplatnění služeb, využití fondů EU 	<ul style="list-style-type: none"> - rozvoj výcviku a dalšího vzdělávání - udržení systému organizace - rozvoj koncepce a přizpůsobení moderním technologiím 	<ul style="list-style-type: none"> - využití finančních zdrojů pro nákup nových technických prostředků - možnost přehodnocení personálního stavu
Threats	S – T strategie:	W – T strategie:
<ul style="list-style-type: none"> - krácení rozpočtových výdajů na HZS ve státním rozpočtu → ohrožení stavu výjezdových hasičů či provozu hasičských stanic 	<ul style="list-style-type: none"> - posílení pozice stavu HZS, - využití fungujícího systému ke zdůvodnění nezbytnosti jeho podpory 	<ul style="list-style-type: none"> - přesun části financování HZS na územní samosprávné celky, zefektivnění využití finančních prostředků v závislosti na konkrétních potřebách

4 KRIZOVÉ SITUACE A POSTUP JEJICH ŘEŠENÍ

Řešení krizových situací začíná vždy již vyhodnocením tísňového volání, které je doručeno na operační středisko HZS. V případě, že řešení mimořádné situace spadá do věcné působnosti sboru, je v rámci poplachového plánu vyhlášen příslušný stupeň poplachu, který předurčuje potřebu sil a prostředků pro záchranné a likvidační práce.

Vyhlášeny mohou být 4 stupně poplachu, přičemž povolání potřebného množství sil a prostředků musí být přizpůsobeno rozsahu a závažnosti mimořádné události:

- první stupeň poplachu: ohrožení jednotlivých osob, jednotlivých objektů nebo jejich částí, jednotlivých dopravních prostředků osobní nebo nákladní dopravy nebo plochy území do 500 m²;
- druhý stupeň poplachu: ohrožení nejvýše 100 osob, více než 1 objektu se složitými podmínkami pro zásah, jednotlivých prostředků hromadné dopravy osob, cenného chovu zvířat nebo plochy území do 10.000 m²;
- třetí stupeň poplachu: ohrožení více než 100 a nejvíce 1.000 osob, části obce nebo areálu podniku, soupravy železniční přepravy, více chovů hospodářských zvířat, plochy území do 1 km², povodí řek, produktovodů nebo v případě hromadné havárie v silniční nebo letecké dopravě;
- čtvrtý, tzv. zvláštní stupeň poplachu: ohrožení více než 1.000 osob, celé obce nebo plochy území větší než 1 km². [15].

Na samotné hasičské stanici potom po přijetí oznámení od centrálního operačního střediska proběhne vyhlášení konkrétního poplachu, který určuje počet družstev, případně typ družstva a techniku, která na místo zásahu vyjede. Většina požárních stanic s více družstvy má stanoveny, které z nich vyjíždí jako první, které jako druhé atd. Některé stanice však využívají i jiný typ organizace, například rozlišení na družstvo, které prioritně vyjíždí k dopravním nehodám a družstvo, které prioritně vyjíždí k požárům, což je dáno využívanými technickými prostředky.

4.1 Krizová situace - hromadná dopravní nehoda

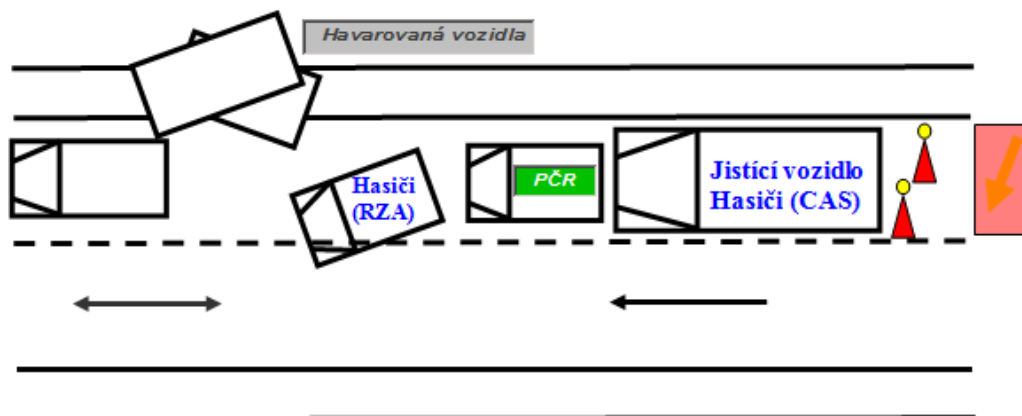
Dopravní nehoda je událost v provozu na pozemní komunikaci, která se stala nebo byla započata na pozemní komunikaci. Vyznačuje se vzniklou škodou na majetku, zraněním či usmrcením osob a přímou souvislostí s provozem vozidla v pohybu. Při provádění záchranných a likvidačních prací je nezbytná spolupráce HZS s ostatními složkami IZS pro zajištění speciálních činností, které jsou v jejich kompetenci (řízení dopravy, odborná lékařská pomoc, apod.).

Cílem jednotek HZS na místě nehody je zejména zajištění místa a okolí dopravní nehody, poskytnutí první pomoci zraněným, provedení protipožárních opatření, vyproštění zraněných a ohrožených osob, zamezení úniku nebezpečných látek a poskytnutí nezbytné humanitární pomoci postiženým osobám. Nasazení sil a prostředků přitom ovlivňuje zejména kategorie pozemní komunikace a hustota silničního provozu, druh a počet havarovaných dopravních prostředků, případně charakter převáženého nákladu a povětrnostní podmínky.

Na místě dopravní nehody lze potom očekávat zejména zranění osob, vznik požáru či výbuchu a ohrožení životního prostředí, únik provozních a pohonných kapalin, ohrožení převáženým nákladem, omezení sjízdnosti a poškození komunikace a dopravní zácpy.

Hromadná dopravní nehoda si vyžádá vyhlášení 2. stupně poplachu a operační středisko na místo zásahu vyšle všechna družstva příslušné hasičské stanice a další družstva z jiných hasičských stanic a jednotek SDH v závislosti na předpokládaném rozsahu nehody. Rovněž dojde v rámci integrovaného záchranného systému k povolání ostatních složek (PČR, RZS), přičemž velitelem zásahu na místě je velitel jednotky požární ochrany.

Činnost jednotek HZS na místě zásahu spočívá především v opatřeních, které směřují k záchraně ohrožených osob a snížení následků dopravní nehody na okolí. Po příjezdu jednotky HZS na místo zásahu je důležité vhodně rozestavit techniku tak, aby byla zajištěna bezpečnost zasahujících osob před případnými následky silničního provozu, viz. obrázek č. 4.

Obrázek č. 4: Základní rozestavení vozidel PČR a HZS při dopravní nehodě

Prvotní úkony směřují k průzkumu situace, zjištění počtu havarovaných vozidel, zraněných osob, typu hrozících nebezpečí a dále jsou stanoveny priority v postupu záchranných prací. V první řadě je na místě zamezeno vzniku požárů, jsou odpojeny baterie havarovaných vozidel a vozidla jsou zajištěna proti dalšímu pohybu, spolu s tím velitel zásahu určí samostatnou pracovní skupinu pro zajištění vyprošťovacích prací a určeno je pořadí vyprošťování zachraňovaných osob.

Cílem vyprošťovacích prací je získat přístup pro poskytnutí pomoci zachraňovaným osobám a jsou prováděny ve spolupráci se zdravotnickou záchrannou službou, přičemž velitel zásahu stanoví postup a způsob provedení jednotlivých prací a koordinuje spolupráci složek. Vyprošťovací práce jsou prováděny v závislosti na typu a závažnosti poranění jednotlivých vyprošťovaných osob, prioritu mají nejzávažnější poranění, která jsou určována ve spolupráci se zdravotníky. Při vyprošťování jsou zohledňována možná rizika, vozidlo je stabilizováno a zajištěny jsou prvky, které mohou být zdrojem dalšího nebezpečí – airbagy, nádrže, tlakové nádoby, elektroinstalační rozvody, napružené a nestabilní části vozidel apod.

Zachraňované osobě je vždy připevněn krční límec a dále je využito vyprošťovacího zařízení pro nejefektivnější možný způsob zjednání přístupu k osobě a její vyproštění, po kterém následuje předání do péče zdravotníků. Při vyprošťování zaklíněných osob v dopravních prostředcích se používá hydraulická sestava LUKAS, která obsahuje hydraulický agregát, rozpěrný válec, nůžky, rozpínač a ISV ventil. Pokud je na místě osoba zemřelá, je třeba povolat lékařskou službu, která je oprávněna konstatovat smrt.

Souběžně s vyprošťovacími pracemi ostatní stanovené pracovní skupiny na místě zásahu, pakliže to počet přítomných družstev dovoluje, zajišťují pomoc dalším zraněným osobám a zamezují případnému úniku provozních kapalin, použity jsou sorbenty určené na sorpci z pevných povrchů a to Spilkleen Plus-SK2 určený pro sorpci ropných produktů a Absodan Super Plus, který je určený na likvidaci nebezpečných agresivních chemických látek. Dále jsou použity kanálové ucpávky a v případě úniku kapalin do vodního toku jsou použity sorpční norné stěny a sorbent Spilkleen Oil Selective-SK4, určený pro sběr ropných látek z vodní hladiny. O dané situaci je vyrozuměno příslušné povodí.

Pro jednotky HZS zásah na místě hromadné nehody končí po splnění výše uvedených úkolů, dále jsou pouze odstraněny součásti havarovaných vozidel a vozidla přímo z komunikace na stranu, úklid komunikace již zajišťuje její správce či majitel a odtah vozidel Policie České republiky.

4.2 Krizová situace – rozlité vodního toku do zastavěné oblasti

Povodňová situace je určována v závislosti na směrodatných limitech a v případě začátku povodně jsou vyhlášovány tzv. povodňové stupně, které jsou určovány pomocí vodních stavů na příslušných tocích či pomocí průtoků v hlásných profilech, případně podle mezní nebo kritické hodnoty jiného jevu. První stupeň, tzv. stav bdělosti, nastává při vzniku nebezpečí přirozené povodně a zaniká v okamžiku, kdy toto nebezpečí, respektive jeho příčiny pominou, případně nastává rovněž vydáním výstražné informace povodňové služby. Jedná se zejména o dosažení mezních hodnot některého ze sledovaných jevů, které by mohly vést ke vzniku povodně. Stav pohotovosti – druhý stupeň – je vyhlášen v okamžiku, kdy nebezpečí přirozené povodně již přerůstá v povodeň samotnou, ale prozatím nejsou zaznamenány větší rozlivy vody mimo koryto či způsobené škody a také při překročení limitních hodnot na vodním díle. Za stavu pohotovosti jsou již aktivní povodňové orgány, do pohotovosti jsou uváděny rovněž prostředky pro zabezpečovací práce a je přistoupeno k opatřením dle povodňového plánu. Třetí stupeň je vyhlášen za bezprostředního nebezpečí či za vzniku škod většího rozsahu, ohrožení životů a majetku a při dosažení kritických hodnot na vodním díle. V této fázi jsou již prováděny povodňové zabezpečovací práce, případně záchranné práce a evakuace.

Činnost jednotek HZS při povodňové situaci lze rozdělit na povodňové zabezpečovací práce, povodňové záchranné práce a likvidační práce. Zabezpečovací práce přitom prioritně zabezpečují správci vodních toků a vlastníci objektů a veškeré zabezpečovací práce, které mohou ovlivnit odtokové podmínky a průběh povodně, musí být koordinovány ve spolupráci s příslušným správcem povodí na celém vodním toku nebo v celém povodí. Jednotky HZS se při nich, pakliže to situace dovoluje, podílí na zajištění průchodnosti vodních toků, odstraňování naplaveného materiálu z nepřístupných míst a odstraňování konstrukcí bránících průtoku vody, dále na výstavbě protipovodňových hrází a mobilních hrazení (tyto práce jsou přednostně zajišťovány jednotkami SDH a dalšími složkami, profesionální požární jednotky jsou vyčleněny pro evakuaci a záchranné práce), akutních provizorních opravách hrází a vodních děl a opatřeních proti znečištění vod nebezpečnými látkami.

Záchranné práce jsou samozřejmě prioritní a jednotky HZS, pakliže již dojde na nutnost provedení těchto prací, provádí v první řadě záchranu ohrožených osob, zvířat či majetku a další nezbytné úkony v oblasti ochrany obyvatelstva, jako je varování, evakuace a nouzové

přežití. Dále k nim patří i bránění vzniku dalších nebezpečí v souvislosti se zaplavováním objektů vodou – evakuace nebezpečného materiálu, zabránění vniknutí vody do objektu nebo snižování hladiny odčerpáváním vody.

Pokud dojde k vyhlášení evakuace, vztahuje se tato na všechny osoby, které se nacházejí v místě ohroženém povodní, s výjimkou osob, které se podílejí na záchranných akcích případně jiné bezodkladné činnosti. K záchranným a likvidačním pracím většího rozsahu budou povolány i síly ZÚ HZS ČR, které disponují speciálními prostředky, zejména v tomto případě využitelnou evakuační a vyprošťovací technikou, kdy se jedná především o vozidlo Tatra T 815 s náhonem 8x8VVN, obojživelný transportér PTS-10, laminátový člun RUSB a nafukovací člun ADVENTURE, který je využíván zejména pro rychlý přesun, převoz evakuovaných osob a výsadky potápěčů.

V případě, kdy již dojde k vylití vodního toku do zastavěné oblasti, zajišťují jednotky HZS prioritně záchranné práce a evakuaci osob, které jsou bezprostředně povodní ohroženy. Jsou využity prostředky k tomu určené, zejména čluny a veškeré další potřebné prostředky, evakuovány jsou osoby, které nejsou schopny místo zásahu opustit samostatně, případně zvířata. V případě, že hrozí nebezpečí z prodlení, může dojít k násilnému otevření bytu či jiného uzavřeného prostoru. Tento prostor potom střeží do jeho zabezpečení hlídka PČR či obecní policie, nikoliv jednotka HZS.

Po opadnutí vody potom patří k prioritním úkolům jednotek HZS zejména odčerpávání vody ze zatopených prostor a další likvidační práce. K odčerpávání vody jsou nasazována čerpadla se spalovacím motorem např. HONDA WT 30X, které je schopné odčerpat až 1300l/min. popř. čerpadlo NIAGRA I. Uvedené čerpadla se spalovacími motory však pro nebezpečí intoxikace výfukovými zplodinami nejsou vhodná v uzavřených prostorech, a proto se do těchto používají elektrická kalová čerpadla, jako je Mast PUMPEN TP. Při odčerpávání rozlivů se využívají velkokapacitní čerpadla, kdy se jedná hlavně o mobilní čerpací stanici SIGMA 400K1, která je schopna přečerpat 39960l/min. K likvidačním pracím prováděným v rámci pomoci obyvatelstvu po povodni jednotkami HZS patří ale i odstraňování naplavenin, a to zejména z obytných prostorů a míst, u nichž hrozí riziko vzniku dalších škod, dále činnosti směřující k obnově zdrojů pitné vody a odklizení uhynulých zvířat.

4.3 Krizová situace – výbuch v provozu s nebezpečnými látkami

Pokud dojde k provozní nehodě ve firmě, kde je nakládáno s nebezpečnými látkami, automaticky je na místo povolován větší počet jednotek HZS a SDH z okolních obcí a záchranná zdravotnická služba. Když budeme brát, že k takové situaci došlo v běžném okresním městě, kdy jako příklad uvedeme Vyškov, tak by na toto místo dorazily níže uvedené síly a prostředky HZS:

- HZS Požární stanice Vyškov s vozidly CAS 15 M2Z MAN 4x4 s posádkou 1+3, ve kterém by se nacházel velitel zásahu a vozidlo CAS 32 TATRA 815 s posádkou 1+1;
- SDH Vyškov s vozidly CAS 20 TATRA 815 s posádkou 1+3 a CAS K24 PRAGA NTS s osádkou 1+3;
- SDH Drnovice s vozidly CAS 25 ŠKODA s posádkou 5+1 a vozidlo DA 12 - AVIA A31 s osádkou 5+1;
- příslušníci chemické laboratoře Tišnov v počtu 1+1;
- HZS požární stanice Brno-Lidická, s kontejnerovým automobilem pro zásahy s nebezpečnými látkami MAN TGA 26.430 6x6 s posádkou 2+1.

V případě vyhlášení II. stupně požárního poplachu by na místo byly povolány další síly a prostředky HZS a to z Požární stanice Bučovice, SDH Rousínov a SDH Luleč.

Jestliže výbuchem došlo k destrukci objektu či jeho části a je předpoklad, že se pod sutinami mohou nacházet zavalené osoby, jsou na místo povolováni rovněž kynologové HZS či jiní kynologové se záchranářskými psy působící v rámci IZS. K místu havárie se všechny jednotky musí přibližovat po směru větru a směr neustále kontrolovat, nesmí zájždět do bezprostřední blízkosti.

Na místě zásahu jsou v první řadě, pakliže to situace umožňuje, vyhodnoceny operativní karty provozu, které zahrnují technologické postupy ve výrobě, postupy zamezení úniku nebezpečné látky, specifické postupy hašení příslušné látky, vymezení hrozících rizik při nakládání s látkami a podobně.

Pokud dochází v místě k úniku nebezpečné látky a dokud není zjištěno, o jakou nebezpečnou látku se jedná, musí se prováděné činnosti jednotek HZS řídit striktními pravidly. K těm patří zajištění dostatečného odstupu od místa havárie, jeho uzavření, vylouče-

ní iniciačních zdrojů, nasazení minimálního možného počtu zasahujících pro práci v nebezpečné zóně, zabezpečení jejich jištění a jejich maximální ochrany všemi dostupnými ochrannými prostředky zjednodušujícími následnou dekontaminaci, k čemuž se využívá běžných věcných prostředků z vybavení družstva a CAS.

Velitel zásahu vždy stanoví maximální dobu nasazení hasičů v nebezpečné zóně, která se odvíjí od typu a ochranné doby použitého dýchacího přístroje, typu ochranného oděvu, typu prováděných činností, případně povolených dávkách ozáření a době potřebné pro provedení dekontaminace. Zasahující hasiči se k místu zásahu přibližují zásadně po předem stanovené vstupní trase po směru větru, omezují pobyt v nebezpečné zóně na nezbytně nutnou dobu, používají nezbytný počet ochranných prostředků, jako jsou např. protichemické ochranné oděvy OPCH 90 PO nebo Trelleborg TRELLECHEM TBE a vzájemně kontrolují jejich neporušenost.

Ve vytyčené nebezpečné zóně jsou prováděny činnosti vedoucí ke snížení rizik a omezení rozsahu havárie, tedy zejména záchrana bezprostředně ohrožených osob a zvířat, identifikace nebezpečné látky, utěšňovací práce na trhlínách obalů, kanálových výpustích apod., jímání a odčerpání vytékající nebezpečné látky, hašení a další opatření vedoucí k ředění, neutralizaci a zabránění výbuchu.

K prvotním činnostem jednotek HZS na místě zásahu patří uzavření přívodu veškerých medií do objektu, tedy plynu, elektřiny, vody, dodávek tepla apod., provedení detekce přítomnosti nebezpečných látek a zamezení šíření vzniklých požárů za pomoci minimálního množství vody s využitím prostředků, které zvyšují hasební účinek vody. Toto opatření souvisí s možným nežádoucím narušením stability sutiny či zatopením částí objektu, kde by se mohly nacházet postižené osoby.

Dále se postupuje vytyčením nebezpečné zóny a podle možností zabezpečením stabilizace sutiny, u které hrozí další pohyb, přičemž po celou dobu jsou zasahující jednotky vystaveny nebezpečí náhlé změny situace v důsledku pohybu nestabilních trosk. Po likvidaci bezprostředního sekundárního nebezpečí, jako je například požár, únik nebezpečných látek, plynu apod., je přistoupeno k nasazení kynologické skupiny za účelem potvrzení či vyvrácení předpokladu, že se pod troskami nacházejí živé osoby. Ve vytyčeném místě zásahu, kde by se dle svědectví či jiných zdrojů informací měly nacházet pohřešované osoby, je dle možností omezena veškerá další činnost, je přerušeno prohledávání sutiny, odvolání jsou všichni zasahující a trosky jsou pokropeny vodní mlhou, což snižuje prašnost a usnad-

ňuje psům práci. Kynologická skupina je přitom nasazována tak dlouho, jak je to potřebné, přičemž musí být brány ohledy na pracovní výdrž psů a jejich potřeby.

Pokud dojde k pozitivnímu značení místa nálezu zavalené osoby, vyprošťovací práce jsou zahájeny postupy napomáhajícími určit přesnou lokalizaci, protože místo značené psem se nemusí nacházet přímo nad pohřešovanou osobou. Využity jsou technické prostředky jako termokamera ARGUS 2MSA, šterbinová kamera typu Proeye 751 DX, echolokátor DELSAR Life Detektor LD3 a rovněž se nezapomíná na základní komunikační možnosti a je vyvíjena snaha navázat slovní kontakt se zavalenými osobami. Po stanovení místa výskytu osoby jsou prioritně zajišťovány improvizované podmínky pro přežití, zejména přívod vzduchu, a dále je stanoven postup pro vytvoření přístupu k osobě. Odstraňování trosek nad či kolem zavalené osoby je velmi složitým procesem, při kterém jednotky HZS musí postupovat s maximální opatrností, a který často vyžaduje nasazení sil a ruční práce s nemožností využití technických prostředků. Po vyproštění je osoba předána do péče zdravotnické záchranné služby, pokud je při vyhledávání označeno místo nálezu mrtvé osoby, nemusí být tato při nedostatku sil a prostředků vyprošťována ihned.

Po dokončení vyprošťovacích prací jednotky HZS předávají místo zásahu pod kontrolu jednotek podnikových hasičů či SDH, přičemž je zde nadále prováděna kontrola ve stanoveném časovém intervalu. Likvidaci následků a další práce potom zajišťuje majitel provozu.

5 NÁVRH OPATŘENÍ

Po zhodnocení uvedených skutečností, analýze systému fungování a přehledu sil a prostředků HZS ČR jsou zde v závislosti na odhalených slabých stránkách vyjádřeny návrhy opatření, které by mohly přinést zlepšení do stávající situace jedné ze základních složek IZS.

V první řadě se jedná o prosazení vícezdrojového financování a společně s tím i potlačení krácení rozpočtových výdajů, které se jeví být jako dále neúnosné. Financování z jiných než rozpočtových zdrojů se může týkat, jak již práce zmínila v předchozích kapitolách, zejména zapojení pojišťoven do financování jednotek požární ochrany, dále zpoplatnění některých dalších prací jednotkami HZS vykonávaných a efektivnějšího využívání možností financování ze zdrojů EU. Některé tyto kroky dále vyžadují legislativní úpravu. Zejména se jedná o návrh, aby se pojišťovny spolupodílely na financování jednotek požární ochrany prostřednictvím např. příspěvku ze zákonného pojištění motorových vozidel, který by se dále rozdělil mezi HZS ČR a SDH obcí.

Co se týče zpoplatnění některých činností, s tím se můžeme setkat již dnes např. likvidační práce při dopravních nehodách, které částečně proplácí pojišťovny je však třeba rozsah těchto činností dále rozšířit tak, aby v některých případech byly náklady vynaložené na určité typy prováděných zásahů kompenzovány jinak než rozpočtovými výdaji. Konkrétní navrhované opatření spočívá ve zpoplatnění takových zásahů, které spadají do kompetence HZS ČR, ale které nejsou dosud nijak kompenzovány a u kterých se nejedná o záchranné práce při mimořádných událostech, tedy úkony odvracející bezprostřední ohrožení života osob. Jako příklad lze uvést demolice staticky narušených budov, shrnování sněhu ze střech či otevírání a vnikání do uzavřených prostorů. V případech, jako jsou staticky narušené budovy, by mohlo být k jejich demolici využito sil a prostředků ZÚ HZS ČR, který stejně v daném směru musí provádět různá cvičení a v období, kdy není plně vytížen by takto mohl přinést do rozpočtu HZS ČR jistě nemalou finanční hotovost. U ostatních jednotek HZS by se dal tento příklad aplikovat při odstraňování ekologických zátěží měst, kdy se jedná zejména o odbornou likvidaci dříve tak využívaného azbestu ze starších budov. Na druhou stranu je otázkou zda by tyto zpoplatněné činnosti při dnešních početních stavech mohli vůbec vykonávat, aniž by to ohrozilo jejich základní povinnosti dané právním rámcem České republiky.

Na místě je ovšem i zvážit samotnou současnou podobu rozpočtu a zaangažování územních samosprávných celků. Tím, že by se obec/města podílela na financování jednotek HZS by došlo k efektivnějšímu využívání veškerých, nejen těchto zdrojů, protože by byl kladen podstatně větší důraz na reálné potřeby, které nejsou určovány plošně, nýbrž na míru specifickým dané lokality.

Dále bylo zjištěno, že současný systém požární ochrany ČR neodpovídá dostupným moderním technologiím, což opět úzce souvisí s množstvím financí a krácením rozpočtu, nicméně doporučení v této věci se bude odvíjet od předpokladu stávajících finančních prostředků. Šetření v oblasti technických prostředků bylo vždy prosazováno zejména za účelem zachování prostředků na mzdové výdaje, ovšem tento způsob se ve svém pokročilém stádiu, ve kterém se v současné době nachází, již nejeví být jako udržitelný. Přiměřený početní stav zásahových hasičů totiž zcela logicky nebude jak využít, pokud nebudou také vybaveni spolehlivými technickými prostředky odpovídajícími moderní době. Proto je třeba krátit rovněž mzdové výdaje a více se zabývat prostředky HZS. Navrhované opatření se tedy opírá o podporu investic do technických prostředků na straně jedné a krácení mzdových výdajů na straně druhé. V žádném případě však nelze doporučit omezení mzdových výdajů, které jsou vynakládány ve prospěch výjezdových hasičů, naopak je třeba se zaměřit na řady vedoucích a administrativních pracovníků, kteří se nenachází v přímém výkonu, tzv. příslušníků denních směn. Zde se naskytuje možnost opatření zcivilnění činností vykonávaných v rámci kanceláří krajských ředitelů a ekonomických úseků, čímž by se ušetřily finanční prostředky i v druhé vlně a to tak, že by se následným zaměstnancům nemusely vyplácet výsluhy ze státních prostředků.

Další opatření by se potom mělo týkat revize interních předpisů HZS ČR, které jsou v mnohých případech neaktuální, zastaralé a neposkytují dostatečnou oporu rozvíjení metodického vedení hasičů ze strany GŘ HZS ČR. Konkrétně můžeme hovořit například o Bojovém řádu jednotek požární ochrany, který přináší taktické postupy zásahů v jednotlivých metodických listech, které ale ve většině případů pocházejí z let 2001 a 2004. V některých případech sice došlo k aktualizaci či vydání nového metodického listu v rámci jednotlivých pokynů generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR, kterými se mění předchozí pokyny vydávající Bojový řád jednotek požární ochrany, a to v letech 2005, 2006, 2007 a 2011, ovšem stále velké množství doporučených taktických postupů nemá již v současné době své opodstatnění. Protože záchranné a likvidační práce,

stejně jako i každé odvětví úzce spjaté s technickými prostředky a taktickými postupy, prochází dynamickým vývojem, můžeme v mnoha případech hovořit o uvádění zastaralých taktických postupů zásahů, ke kterému by v rámci Bojového řádu jednotek požární ochrany docházet nemělo. V tomto směru je zapotřebí angažovanosti ze strany GŘ HZS ČR a to vydáním pokynu k vytvoření profesionálního týmu z řad teoretiků a praktiků, kteří by Bojový řád jednotek požární ochrany plně aktualizovali a tím by odstranili nepřehlednost mezi spoustou metodických pokynů, které jsou k tomuto vydány. V rámci legislativních poměrů je mezi zasahujícími hasiči nejvíce rozhořčena diskuze okolo Zákonu o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve kterém je mimo jiné stanoveno, že každý hasič v případě potřeby musí odpracovat až 150 hodin za rok zadarmo na rub státu, kdy proti tomuto lze bojovat jediným možným způsobem a to soudní cestou.

Pokud se jedná o další opatření při samotném zásahu jednotek HZS při záchranných a likvidačních pracích, tak na pozemních komunikacích a v jejich bezprostřední blízkosti samotné hasiče nejvíce trápí při zákrocích krom zastaralé techniky se kterou zakročují velká neukázněnost řidičů vozidel, kteří projíždějí kolem místa zásahu a nedbají potřebné opatrnosti a projíždí kolem zasahujících hasičů rychlostí, kterou ohrožují nejen sebe, ostatní účastníky provozu, ale mnohdy i samotné hasiče, kteří se právě snaží někomu zachránit život. V tomto případě je na místě návrh provedení legislativní úpravy ze strany zákonodárců, která by podstatně zpřísnila postihy za taková provinění účastníků provozu na pozemních komunikacích. Pokud se na místě nachází i SDH dá se tento problém řešit i vyčleněním hasičů z jejich řad ke korigování dopravy.

ZÁVĚR

Základním posláním Hasičského záchranného sboru České republiky je chránit životy a zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech. Tato složka je zařazena do integrovaného záchranného systému jako jedna ze základních a ve věci záchranných a likvidačních prací rovněž nezastupitelných.

Tato práce přináší ucelený přehled o silách a prostředcích HZS ČR, který byl získán rozborem odborné literatury, oficiálních zdrojů a konzultacemi na vybraných hasičských stanicích a který vystihuje současnou situaci sboru a jeho možnosti pro využití k provádění záchranných a likvidačních prací. Dále se práce zabývá SWOT analýzou zjištěných skutečností se zaměřením na jednotlivé silné i slabé stránky systému požární ochrany v rámci HZS ČR, vyjádřeny jsou rovněž příležitosti a hrozby stávajícího prostředí a interakce zjištěných faktorů.

Další část práce je zaměřena na vytyčení tří konkrétních krizových situací a postupu jednotek HZS ČR při jejich řešení. První z nich uvádí postupy jednotek HZS na místě zásahu při hromadné dopravní nehodě, druhá krizová situace přináší náhled na řešení povodňové situace a třetí potom uvádí konkrétní postupy při záchranných a likvidačních pracích na místě výbuchu provozu, kde je manipulováno s nebezpečnými látkami. Tyto postupy se částečně opírají o Bojový řád jednotek požární ochrany, ve kterém jsou vyjádřeny taktické postupy různých typů zásahů, obsah a detaily byly však konzultovány přímo s výjezdovými hasiči, kteří přinesli do této otázky zejména praktické poznatky.

V závěru práce je prezentován návrh opatření, která vycházejí ze zjištěného stavu a stávající situace HZS ČR a která jsou zaměřená na problematiku financování, plošného pokrytí jednotkami požární ochrany, vybavení technickými prostředky a otázku interních předpisů HZS.

HZS ČR je i přes shledané nedostatky při záchranných a likvidačních pracích složkou zcela nezastupitelnou pro své stávající síly a prostředky. Příslušníci HZS se služebním slibem zavazují k tomu, že budou řádně a svědomitě plnit služební povinnosti a že nebudou váhat při ochraně zájmů České republiky nasadit i vlastní život. A tak se také děje. Pokud si uvědomíme, že existují lidé, kteří dnes a denně riskují vlastní životy při ochraně životů, zdraví a majetku ostatních, zdá se být absurdní, že musíme řešit nedostatek finančních prostředků na jejich služební příjmy a technické vybavení.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

[1] § 2 písm. c) In: ČESKO. Zákon č. 239 ze dne 28. června 2000 o integrovaném záchranném systému. Dostupný také z:

<http://www.i-poradce.cz/SubPages/OtvorDokument/Clanok.aspx?idclanok=3749>

[2] MINISTERSTVO VNITRA ČR. *MVČR: Metodická pomůcka Ministerstva vnitra č.j.: PO -1590/IZS-2003, kterou se doporučují zásady pro jednotné rozlišování a vymezení preventivních, záchranných, likvidačních a obnovovacích (asanačních) prací spojených s předcházením, řešením a odstraněním následků mimořádných událostí.* [online]. MV ČR, ©2004 [cit. 2012-05-01]. Dostupné také z:

http://www.brno.cz/fileadmin/user_upload/soubory/MVCR_zachr_likvid_obnov_prace.pdf

[3] §2 písm. d) In: ČESKO. Zákon č. 239 ze dne 28. června 2000 o integrovaném záchranném systému. Dostupný také z:

<http://www.iporadce.cz/SubPages/OtvorDokument/Clanok.aspx?idclanok=3749>

[4] § 2 odst. b) In: ČESKO. Zákon č. 239 ze dne 28. června 2000 o integrovaném záchranném systému. Dostupný také z:

<http://www.i-poradce.cz/SubPages/OtvorDokument/Clanok.aspx?idclanok=3749>

[5] § 1 odst. 1. In: ČESKO. Zákon č. 238 ze dne 28. června 2000 o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů. Dostupné z: http://www.pravnipredpisy.cz/predpisy/ZAKONY/2000/238000/Sb_238000_-----_.php

[6] MINISTERSTVO VNITRA – GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČESKÉ REPUBLIKY. *MV GŘ HZS ČR: Statistická ročenka 2011, Česká republika.* [online]. MV GŘ HZS ČR ©2012 [cit. 2012-05-04]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/statisticke-rocenky-hasicskeho-zachranneho-sboru-cr.aspx>

[7] HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČR. PS Vyškov, *HS-1 Praha, HS-8 Praha, SOŠ PO a VOŠ PO ve F-M: konzultace* [cit. 2012-04-05, 2012-04-16, 2012-04-18]

[8] DVOŘÁČEK, Petr a Jiří LOŠÁK. *Technické prostředky požární ochrany.* 1. vyd. Ostava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2001, 77 s. ISBN 80-861-1197-0.

- [9] ČESKO. Vyhláška Ministerstva vnitra č. 35 ze dne 22. února 2007 o technických podmínkách požární techniky. Dostupné z:
<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2007/sb014-07.pdf>
- [10] §65 + příloha č. 1 In: ČESKO. Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně ve znění změn provedených zákonem č. 425/1990 Sb., zákonem č. 40/1994 Sb., zákonem č. 203/1994 Sb., zákonem č. 163/1998 Sb., zákonem č. 71/2000 Sb., zákonem č. 237/2000 Sb., zákonem č. 320/2002 Sb., zákonem č. 413/2005 Sb., zákonem č. 186/2006 Sb. a zákonem č. 267/2006 Sb. Dostupné z: www.hzscr.cz/soubor/uz-zakona-133-1985-pdf.aspx
- [11] Příloha č. 3. In: ČESKO. Vyhláška Ministerstva vnitra č. 247 ze dne 22. června 2001 o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany. Dostupné z: <http://hasici.novyhradek.cz/oznaceni/vyhlaska-247-2001.pdf>
- [12] ZÚ HZS ČR Prostředky a technika záchranného útvaru. *Hzscr.cz* [online]. ©2010 [cit. 2012-04-25]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/prostredky-a-technika-zachranneho-utvaru.aspx>
- [13] ČESKO. Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky ze dne 7. září 2006 o stanovení podmínek pro zřízení služební kynologie u Hasičského záchranného sboru ČR. Dostupné z: www.hzscr.cz/soubor/pokyn1-06-zrizeni-kynologie-pdf.aspx
- [14] ČESKO. Vyhláška Ministerstva vnitra č. 247 ze dne 22. června 2001 o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany. Dostupné z: <http://hasici.novyhradek.cz/oznaceni/vyhlaska-247-2001.pdf>
- [15] ČESKO. Vyhláška Ministerstva vnitra č. 328 ze dne 5. září 2001 o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému. Dostupné z: www.hzscr.cz/soubor/vy328-2001-pdf.aspx
- [16] ČESKO. Vyhláška Ministerstva vnitra č. 380 ze dne 9. srpna 2002 k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva. Dostupné z: www.hzscr.cz/soubor/vy-380-2002-pdf.aspx
- [17] HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY. *HZS ČR: Návrhy úsporných opatření v Hasičském záchranném sboru*. [online]. HZS hl. m. Prahy, ©2012 [cit. 2012-04-29]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/navrhy-uspornych-opatreni-v-hasicckem-zachrannem-sboru-cr.aspx>

Další použitá literatura

- [18] BEBČÁK, P., A. DUDÁČEK a M. ŠENOVSKÝ. *Vybrané kapitoly z požární ochrany. III. díl.* Ostrava: VŠB – Technická univerzita Ostrava, Fakulta bezpečnostního inženýrství, 2006. ISBN 80-86634-98-1.
- [19] KRATOCHVÍL, Michal a Václav KRATOCHVÍL. *Technické prostředky požární ochrany.* 1. vyd. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2009, 270 s. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-80-7385-064-7.
- [20] SDRUŽENÍ POŽÁRNÍHO A BEZPEČNOSTNÍHO INŽENÝRSTVÍ. *Bojový řád jednotek požární ochrany.* 1. vyd. V Ostravě:, 2007, 561 s. ISBN 978-80-7385-026-5.
- [21] HRADIL, T., G. HOTOVÝ a M. ČERVENKA. *Metodika sutinového vyhledávání s využitím záchranářských psů.* Praha: MV GŘ HZS ČR, 2005. ISBN 80-86640-38-8.
- [22] HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR MORAVSKOSLEZSKÉHO KRAJE. *HZS ČR: Statistický přehled činnosti Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje 2011.* [online]. HZS Moravskoslezského kraje, ©2012 [cit. 2012-05-04]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/statisticke-sledovani-udalosti-v-kraji.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>
- [23] HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR JIHOČESKÉHO KRAJE. HZS ČR: *Statistická ročenka Jihočeského kraje 2011.* [online]. HZS Jihočeského kraje, ©2012 [cit. 2012-05-04]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/statistica-rocenka-hzs-jihoceskeho-kraje-za-rok-2011.aspx>
- [24] ŠENOVSKÝ, Michail a Zdeněk HANUŠKA. *Organizace požární ochrany a integrovaný záchranný systém.* Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2006. ISBN 80-86634-03-5.

Seznam použitých právních norem a interních aktů:

ČESKO. Nařízení Rady hlavního města Prahy podle § 44 odst. 2 zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění zákona č. 320/2002 Sb., a § 27 odst. 2 písm. a) zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění zákona č. 320/2002 Sb., kterým se vydává požární poplachový plán hlavního města Prahy a účinností od 1. srpna 2011. Dostupné z: www.praha.eu/file/917745/narizeni_c._12.pdf

ČESKO. Nařízení vlády č. 172 ze dne 18. dubna 2001 k provedení zákona o požární ochraně. Dostupné z: www.firebrno.cz/uploads/legislativa/172_2001.pdf

ČESKO. Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky ze dne 7. září 2006 o stanovení podmínek pro zřízení služební kynologie u Hasičského záchranného sboru ČR. Dostupné z: www.hzscr.cz/soubor/pokyn1-06-zrizeni-kynologie-pdf.aspx

ČESKO. Vyhláška Ministerstva vnitra č. 247 ze dne 22. června 2001 o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany. Dostupné z: <http://hasici.novy-hradek.cz/oznaceni/vyhlaska-247-2001.pdf>

ČESKO. Vyhláška Ministerstva vnitra č. 380 ze dne 9. srpna 2002 k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva. Dostupné z: www.hzscr.cz/soubor/vy-380-2002-pdf.aspx

ČESKO. Vyhláška Ministerstva vnitra č. 35 ze dne 22. února 2007 o technických podmínkách požární techniky. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2007/sb014-07.pdf>

ČESKO. Zákon č. 240 ze dne 28. června 2000 o krizovém řízení. Dostupné z:

<http://www.firebrno.cz/uploads/legislativa/240_2000.pdf>

ČESKO. Zákon č. 239 ze dne 28. června 2000 o integrovaném záchranném systému. Dostupné z: <http://www.i-poradce.cz/SubPages/OtvorDokument/Clanok.aspx?idclanok=3749>

ČESKO. Zákon č. 238 ze dne 28. června 2000 o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů. Dostupné z:

<http://www.pravnipredpisy.cz/predpisy/ZAKONY/2000/238000/Sb_238000_-----_.php>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

HZS ČR	Hasičský záchranný sbor České republiky
JSDH	Jednotka sboru dobrovolných hasičů
IZS	Integrovaný záchranný systém
ZÚ HZS	Záchranný útvar Hasičského záchranného sboru
RZS	Rychlá záchranná služba
PČR	Policie České republiky
MV	Ministerstvo vnitra
CAS	Cisternová automobilová stříkačka
GŘ HZS	Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru
CTIF	Comité Technique International de Prévention et D'extinction du Fe Mezinárodní technický výbor pro prevenci a hašení požárů
EU	Evropská unie
ÚO	Územní odbor
SDO2	Stanoviště dekontaminace osob
SDT	Stanoviště dekontaminace techniky

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1: Schéma organizační struktura HZS ČR. GŘ HZS ČR. [online]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/organizacni-struktura-hasicskeho-zachranneho-sboru-cr.aspx>

Obrázek. č. 2: Graf srovnání celkového počtu událostí v jednotlivých krajích České republiky. Statistický přehled činnosti Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje 2011. [online]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/statisticke-sledovani-udalosti-v-kraji.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>

Obrázek č. 3: Schéma organizační struktury ZÚ HZS ČR. ZÚ HZS ČR. [online]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/organizace-organizace.aspx>

Obrázek č. 4: Základní rozestavení vozidel PČR a HZS při dopravní nehodě

[Zdroj: *Bojový řád jednotek požární ochrany*. 1. vyd. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007. ISBN 978-80-7385-026-5.]

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Základní a minimální početní stav příslušníků směny stanic hasičského záchranného sboru kraje, příloha č. 3 vyhlášky č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany. [online]. Dostupné z:

<http://hasici.novy-hradek.cz/oznaceni/vyhlaska-247-2001.pdf>

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Technické prostředky HZS ČR-1

Příloho P II: Technické prostředky HZS ČR-2

PŘÍLOHA P I: TECHNICKÉ PROSTŘEDKY HZS ČR-1

1. základní vozidlo SPOT-55

2. obojživelný transportér PTS-10

3. Jeřáb T815 AD-30

4. požární vozidlo CAS-32

5. CAS K24 -vybavení vozidla

6. čluny - Ultimate 400 a hliníkový Marine 155

PŘÍLOHA P II: TECHNICKÉ PROSTŘEDKY HZS ČR-2

1. KZÁ Nissan Patrol

2. hydraulické vyprošťovací zařízení LUKAS

3. mobilní čerpací stanice SIGMA 400

4. plovoucí mot. čerpadlo MAXIMUM

5. dekontaminační sprcha DEKOS

6. protichemický ochranný oblek OPCH 90 P0